

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ DE PSIHLOGIE TRANSPERSONALĂ

– Președinte Prof. univ. dr. Ion Mânzat –

J

P

T

Jurnalul de Psihologie Transpersonală

Nr.9 / 2008

Ψ

ARPT – București 2008

Editor

Asociația Română de Psihologie Transpersonală

Director

Prof.univ.dr.Ion Mânzat
Președinte ARPT

Redactor

Psihosociolog drd.Ionel Mohîrță

Consultanți științifici

Prof.univ.dr.Anca Munteanu
Prof.univ.dr.Mariana Caluschi
Prof.univ.dr.Doru Tompea
Prof.univ.dr.Tudora Sima
Lector univ.drd.Maria Tănase Mânzat
Psihosociolog drd.Ionel Mohîrță

Prof.univ.dr.Charles T.Tart - SUA
Prof.univ.dr.Marc Alain Descamps - Franța
Prof.univ.dr.David Lukoff - SUA
Prof.univ.dr.Wilfried Belschner - Germania
Prof.univ.dr.John Drew - Anglia
Prof.univ.dr.Vladimir Maikov - Rusia

Redacția

Tel. 250.51.91
Tel. 0722285211

Cuprins

Editorial	
<i>Șamanica – O nouă știință spirituală</i>	
Prof.univ.dr. Ion Mânzat	
(4)	
<i>Superpoziția mentală</i>	
Psiholog drd. Ionel Mohîrță	
(12)	
<i>La început a fost Cuvântul</i>	
Conf.univ.dr. Ecaterina Hanganu	
(20)	
<i>Nașterea, o trăire transpersonală</i>	
Psiholog Mrd. Livia Mohîrță	
(30)	
<i>Rolul psihologiei transpersonale în schimbarea sistemului de credințe</i>	
Psiholog Ilie Marinescu	
(36)	
<i>Revelarea Sinelui în diverse tradiții ezoterice</i>	
Psiholog Lavinia Obreja	
(41)	
<i>A III-a Conferință Națională de Psihologie Umanistă și Transpersonală cu chemarea Spre o Renaștere Spirituală - București, 25, 26 Octombrie 2008</i>	
(53)	

Șamanica – o nouă Știință Spirituală

Prof.univ.dr. Ion Mânzat

Motto: „Prin călătoria misterioasă a șamanului se cunoaște o lume ascunsă în spatele lumii în care viața spirituală și cea materială se întrepătrund pentru a da naștere unui tot coerent”
Patrick Drouot

Oamenii de știință din zilele noastre sunt martorii întrepătrunderii a două coordonate ale cunoașterii: pe de o parte, știința (de avangardă) este interesată de asimilarea tradițiilor șamanice; pe de altă parte, șamanismul nu contrazice știința ci o inspiră și o îmbogățește. Confruntarea celor două moduri de cunoaștere se cristalizează într-o nouă știință spirituală care se numește ȘAMANICĂ. Savantul englez Kenneth Meadows (1925-2002), co-fondator al Facultății de Șamanică din Marea Britanie (Leeds), în 1995 scrie „Shamanic Spirit – a practical guide to personal fulfillment” (trad. rom., 2008) ne prezintă șamanica ca pe o știință spirituală care ne învață să trăim și ca pe un ghid practic de a ne percepe realitatea multidimensională, cu scopul de a cultiva și a rafina Spiritul lăuntric. Pătrunderea pe tărâmul spiritului șamanic este calea de realizare a împlinirii Sinelui și a reintrării în armonie cu natura.

Șamanica este sistemul metafizic care ne ajută să parcurgem procesul de dezvoltare spirituală, este știința străveche adusă în actualitate.

Printre fondatorii de seamă ai acestei noi științe spirituale îi remarcăm pe următorii savanți: Kenneth Meadows (1995), Patrick Drouot („Le chaman, le physicien et le mystique” -1998), Michael Harner („La voie du chaman”, 1994), Roger Walsh („The Spirit of Shamanism”, 1990), Fred Allan Wolf („The Eagle’s Quest”, 1991), Mario Mercier („Chamanisme et chamans”, 1987), Jean Clottes et Davis L. Williams („Les Chamans de la Prehistoire”, 1996), etc. În 1999 am scris și am publicat „Psihologia transei șamanice”, iar în 2002 (în colab. cu Radu Lucian Geng) „Introducere în psihologia orientală”.

Șamanismul este cea mai veche metodă de dezvoltare personală, precedând toate religiile și filosofiele cunoscute. Recent, a revenit în atenție, fiind o adevărată renaștere spirituală. Șamanismul conține învățături nepieritoare care ne pot pune în armonie fină cu Natura și ne pot pune în legătură (sinergică) cu alte niveluri sau „dimensiuni” ale ființei noastre. Șamanica se referă la trăirea „extraordinarului” pe timpul ducerii unei vieți obișnuite.

Șamanica este un termen creat de Kenneth Meadows pentru a descrie o metodologie de a extinde conștiința noastră până la noi și incitante niveluri de percepție și imaginare și de a ne prelungi intelectul și intuiția creatoare. „Aplicarea perceptelor acestei științe ne va îmbunătăți vitalitatea, va acționa pentru echilibrarea emoțiilor, ne va elibera aptitudinile ascunse și ne va stimula creativitatea. De asemenea, ne va dezvolta puterile interioare, aducându-le în armonie cu energiile benefice ale Naturii și Forțelor cosmice din Univers.” (Kenneth Meadows, 2008, p.13).

Șamanica nu este doar un exercițiu al minții, ci un proces natural care redă posibilitatea să preluăm controlul propriei noastre vieți prin intermediul Spiritului, găsind în el înțeles, scop și împlinire.

Adevărata provocare a timpurilor noastre este reprezentată de încercarea de a descoperi cel mai adânc și cel mai ascuns Sine; de a dezveli imaginea a ceea ce și cine suntem cu adevărat, o ființă spirituală capabilă de transcendere și cosmizare.

Șamanica se află în relații de complementaritate cu fizica și psihologia cuantică, cu psihologia transpersonală și cu psihologia sinergetică.

Șamanica procedează eminentemente sinergetic întrucât activează Spiritul prin sinergizarea tuturor proceselor și funcțiilor psihice, adică stimulează cooperarea lor prin punerea lor la lucru „împreună și deodată și unele prin altele, nu unele după altele” (I.Mânzat-Psihologia Sinergetică, 1999). Șamanica realizează dinamizarea psihicului, împreună și deodată cu inima și Spiritul, într-un tot unitar, sinergetic. Este o cale de dezvoltare a vieții în care Trupul, Psihicul și Spiritul sunt cultivate laolaltă, pentru a funcționa împreună într-o relație sinergică de armonie și dinamism. Ritmicitatea, armonicitatea și rezonanța sunt atribute comune ale șamanicii și psihosinergeticii.

Renașterea preocupării pentru șamanism, din ultimele decenii, indică o nevoie a omenirii de a-și regăsi preocupările spirituale, de a intra în acord deplin cu Natura și cu puterile adormite care zac în ea, precum și de a găsi un sens (și un suprasens) existenței noastre. Șamanica lucrează pentru „a scoate din ascundere” (M.Heidegger) forțele nevalorizate și neemergentizate.

Dacă vrem să dezvoltăm omenescul din om trebuie să facem lumea interioară un loc mai bun pentru Sinele nostru, centrul nostru spiritual și infinit. În șamanică, transformările sunt în primul rând față de noi înșine, pentru că acesta este modul Naturii. Transformările sunt, mai întâi, creșteri din interior. Să căutăm Adevărul din inimă, ca răspuns al strigătului din Suflet.

Așadar, șamanica ne scoate de pe făgașul fără sfârșit al căutării și ne așează pe calea care ne dă posibilitatea să trăim experiența plină de bucurie a descoperirii. A descoperirii armoniei cu Natura și cu Sinele. A descoperirii Sinelui original, adevăratul Sine, acel miez spiritual al Ființei.

Mihail Pirușcă (traducătorul cărții lui Kenneth Meadows, 2008) în prefață subliniază că spiritul șamanic reușește smulgerea omului din mlaștina convingerilor proprii și amorțeala așteptării unor ocazii care nu vor să apară „ca prin farmec”. Explicându-ne mecanismul abstract de formare a Destinului – menționează M. Pirușcă – cu o tehnicitate a stilului suav inserat printre rânduri, K.Meadows avertizează cititorul cu înțelepciunea experienței și a studiului, asupra efectelor nocive ale alegerilor greșite, așezându-i cu generozitate propria Soartă în brațe, spre a și-o făuri el singur, cu înțelepciune, modestie și prudență. Obișnuiți să complicăm totul, claritatea ne provoacă dureroase reîntoarceri în copilărie, ca perioadă de formare cognitivă și educativă. Soluția propusă de Meadows este cu atât mai benefică ca cât ea nu propune acumulare ci renunțare, adică revenirea la simplitate, la sinceritatea juvenilă. Șamanismul pledează la reîntoarcerea la liniștea și bunătatea ancestrală, la calmul primordial al unei lumi de mult apuse (conștiența primordială, cf. I.Mânzat, 2005).

„Adevărul este, în realitate, o expresie a divinității, iar ubicuitatea sa este chiar darul prezenței printre noi și în fiecare dintre noi a picăturii de Absolut din care provenim” (M.Pirușcă, 2008).

Patrick Drouot (savant, șaman și mistic) realizează că realitatea nu are nevoie de teorii, cartografii, abstracții. „Începutul mileniului trei se deschide spre alte realități care nu se bazează pe certitudini, nici măcar spre probabilități, ci pe noțiunile de vid, atemporalitate și antimaterie” (P.Drouot, 2003, p.207). El ne avertizează că o surpriză de natură iluminatorie, în sensul mistic al cuvântului îi așteaptă pe cercetători. Lumea se îndreaptă spre o stare alternativă – o stare de expansiune a conștienței – pe care oamenii o dețin din vremuri primordiale, dar pe care au uitat-o. Astfel, „muntele de știință rațională” are un acces tot mai scăzut la realitate și devine din ce în ce mai mic. Atunci când el nu va mai fi decât o moviliță, el va găsi deja instalată la poale iluminarea inimii (intuiția divină).

P.Drouot (2003, p.274-275) susține că de-a lungul istoriei, majoritatea popoarelor tradiționale a acordat o importanță considerabilă stărilor modificate de conștiență. Astfel, aceste popoare au elaborat o impresionantă cartografie a călătoriei interioare. Astăzi, tradiția șamanică reînflorște sub forma unei căi de transformare, foarte vie și incitantă. Tot mai mulți psihologi, antropologi, fizicieni explorează stările de conștiență șamanică pentru a descoperi știința și înțelepciunea acelei „lumi ascunse în spatele lumii”. Capacitatea șamanului de a-și autoorchestra diferitele stări de conștiență face din acestea o punte între realitatea obișnuită și planurile transpersonale. În timpul călătoriei șamanice psihicul, spiritul și cosmosul se reunesc sinergic; șamanismul devine calea de acces la forțele Creației și la forțele intrapsihice, profunde.

«Păstrăm cu toții, în adâncul ființelor noastre, amintirea unei traume colective care a dus la sciziunea dintre percepțiile noastre fizice și cele spirituale. Cei din

vechime atribuiam astrelor ca și forțelor naturii, o conștiință... Este posibil ca în timpul catastrofei primordiale, a cărei amintire este păstrată de către strămoșii noștri, să ne fi înstrăinat și să fi pierdut sentimentul de comuniune cu natura, cu planeta, cu „Zei” și cu ceilalți» (P.Drouot, 2003, p.275). S-a produs totodată o sciziune între diferitele niveluri ale Sinelui, care a dus la pierderea capacității de comunicare autentică.

În zilele noastre asistăm al o surprinzătoare emergență a șamanismului. Începând cu anii '60, tehnicile șamanice au început să-i intereseze pe specialiștii din psihologia transpersonală, o disciplină de avangardă preocupată de investigarea stărilor de conștiință mistică.

De trezeci de ani, cărțile lui Michael Harner și Carlos Castaneda au deschis mintea cercetătorilor dornici de dezvoltare personală și spirituală spre metodele, credințele și experiențele șamanilor. Se dezvoltă un fel de neoșamanism. Încă la sfârșitul anilor '80, acest „neoșamanism” s-a ancorat în societatea occidentală, în special în America de Nord, unde mulți își căutau primordiile.

Pentru șaman, lumea este în totalitate vie, personală, sensibilă, având menirea de a fi atât cunoscută cât și utilizată (mai în tămăduire). În timpul călătoriei șamanice psyche și cosmos se reunesc.

Nenumărate dovezi confirmă faptul că în toate colțurile lumii s-a dezvoltat o tradiție șamanică. Aceasta implică demolarea granițelor dintre materie și spirit. Forțele spirituale, manifestări ale forțelor naturii, sunt invizibile pentru majoritatea oamenilor, dar nu și pentru șamani, ființe dotate cu capacități paranormale. Șamanii au practicat vindecarea și divinația, au condus ritualurile de adorație, fiind chiar sfetnici ai regilor. Aptitudinile lor erau recunoscute, cultivate și întreținute deoarece ele asigurau accesul la domeniul magiei. Prăpastia culturală dintre viziunea carteziană clasică și tradițiile șamanice este desigur imensă. Emergența tradiției șamanice mondiale, învățăturile, credințele, practicile și căile de inițiere reprezintă pentru Occident un mod prețios de eliberare spirituală.

Kenneth Meadows (2008) elaborează un ghid practic pentru atingerea împlinirii personale. El recomandă o serie de exerciții de inițiere: scanarea corpului energetic, surâsul lăuntric, percepția Eului mental, nemișcarea „activă”, respirația circulară Chi, împrietenirea cu Natura, Învățarea comunicării spirituale, conectarea la centrul lăuntric, dialogul șamanic, îndepărtarea limitărilor, contactarea Sursei lăuntrice, etc.

Este evident că perspectiva șamanică depășește limitele psihologiei cognitive, ale psihiatriei nonspirituale, precum și ale viziunii materialiste asupra unei lumi ordonate, stabile și determinate. Descoperirile revoluționare din fizica cuantică, studiul structurilor disipative, teoria fractalilor, cercetările asupra relațiilor dintre creier și inimă, holografia, ingineria genetică, experiențele de dilatare a conștiinței, psihotanatologia, toate acestea pot fi conectate și combinate cu învățătura spirituală

șamanică. În zorii celui de-al treilea mileniu, știința de avangardă dezvoltă o fizică șamanică a conștiinței precum și o reformulare a legilor fundamentale ale fizicii. Se cristalizează treptat o psihologie cuantică, o psihologie sinergetică (Ion Mânzat), o psihologie sonoluminică (Ionel Mohîrță, 2005), o neuropsihiatrie spirituală (Constantin Dumitru Dulcan, 2008), o psihanaliză spirituală (Marc-Alain Descamps, 2004). Fizicienii, biologii și psihologii definesc conștiința ca trezire a Sinelui.

Cercetătorii de la Institutul Monroe (S.U.A.) au pătruns în acel palier de conștiință pe care P. Drouot l-a numit nivelul 21, care se caracterizează prin trăirea stării de evadare din timpul linear obișnuit. Deschiderea acestui nivel favorizează apariția stărilor vizionare, ca și percepția câmpurilor energetice și a aurelor.

P. Drouot face ample și provocatoare referiri la viziunile sale mistice provocate de ayahuasca. Băutura ayahuasca stârnește o dublă percepție: a mediului exterior și a celor patru dimensiuni ascunse în spatele celor patru dimensiuni obișnuite. Ceea ce înseamnă a vedea dincolo de această lume. Nu putem să nu ne gândim la universul octodimensional evidențiat de matematicianul englez Roger Penrose. Acesta comportă patru dimensiuni reale – înălțime, lățime, lungime, timp - și alte patru dimensiuni imaginare juxtapuse unele altora și relevând viziunea șamanică a unui univers cu opt dimensiuni.

Șamanica reprezintă un nou pas în înțelegerea spiritului și universului ca întreguri unitare (K. Wilber descrie conștiința unitară, 1979). Pentru șamani realitatea este UN TOT. Unitatea globală este totală. Omul s-a amăgit, prin știința pozitivă, care împarte viața în subiecte și obiecte, observatori și observați. Am devenit ființe separate, inapte să înțelegem unitatea naturii și principiile unificatoare a universului (psihosinergetica este o știință a unificării). Creăm în noi o sciziune care nu există în realitate. Viziunea noastră despre timp este limitativă și liniară. Percepem această enigmă ca pe o succesiune de momente – trecut, prezent, viitor. Pentru șaman doar prezentul este etern, numai prezentul este înfinit.

Înțelegerea șamanică a universului își găsește ecou în fizica cuantică și în psihologia cuantică. Există o interconexiune fundamentală care leagă totul (o sinergie globală). Șamanica nu percepe realitatea din perspectiva raportului univoc cauză - efect; pentru ea realitatea este asemenea unei pânze de paianjen, o rețea apropiată de interconexiunile observate în modelele cuantice. Această pânză de paianjen seamănă cu un INTERNET SPIRITUAL.

Fizicianul american Fred Alan Wolf (1991) propune o serie de ipoteze la ceea ce s-ar putea numi cuantica șamanică (apud. P. Drouot, 2003, p.177-180).

Prima ipoteză: șamanii consideră universul ca fiind constituit din vibrații. Totul este mișcare vibratorie. Fizica cuantică sugerează că universul este alcătuit din vibrații care leagă dinamic tot ceea ce există.

A doua ipoteză: șamanii înțeleg lumea din perspectiva miturilor și arhetipurilor vechi, ceea ce contravine științei clasice, dar nu și fizicii cuantice.

A treia ipoteză: șamanii percep realitatea cu ajutorul stărilor de expansiune a conștiinței. Psihologia cuantică și psihologia transpersonală studiază astăzi metodele de extindere a conștiinței. Întregul univers este o conștiință unitară și extinsă (Charles Tart, Stanislav Grof, Ken Wilber, etc).

A patra ipoteză: șamanii reușesc să le modifice oamenilor credința lor despre realitate. Cuantica ne descrie o realitate plină de stranieitate deosebită de realitatea vizibilă.

A cincea ipoteză: șamanii aleg ceea ce este comprehensibil din punct de vedere fizic și pentru ei toate evenimentele sunt legate la scară universală. Psihologia cuantică sonoluminică (I. Mohîrță, 2005) postulează sinergia dintre lumină și sunet.

A șasea ipoteză: șamanii pătrund în lumi paralele. Lumea eterică în sensul șamanic al termenului, este poate o percepție a lumii fizice dintr-o perspectivă holografică.

A șaptea ipoteză: toți șamanii lucrează având conștiința clară a existenței unei forțe superioare. Ei se conectează la suflul planetei (un organism viu) cu ajutorul cântecelor sacre (al tobelor șamanice), al plantelor psihotrope și prin apropierea de acele situri vibratorii, astfel încât forțele lor proprii să sporească.

Legătura dintre toate aceste ipoteze este chiar conexiunea, care se realizează în timpul nostru, între fizica cuantică și șamanică.

Stările de conștiință șamanică pot face obiectul unor cercetări științifice fascinante, dacă cercetătorii acceptă condiția de a trăi o experiență subiectivă de o natură asemănătoare viselor sau extazului. Obiectivul constă în părăsirea structurii logice a conștiinței pentru a intra în interacțiune într-o manieră nespeculativă dar directă, pentru a te topi în ea (o stare asemănătoare cu „peak experience” a lui A. Maslow). Stările de conștiință șamanică implică în adâncimile necunoscute ale subconștientului și în înălțimile supraconștientului pentru a interpreta fața ascunsă a universului și a-l încorpora într-un tot ordonat. Conștiința umană este, prin natura ei, cosmică. Rusul N.N.Nalimov (1996) formulează conceptul unui univers semantic din care noi facem parte, în cadrul matematicilor inconștientului.

Vracii oglala Wallace Black Elk (1950) ne relatează exemple frapante ale pătrunderii șamanismului în spitalele americane. Sunt descrise cazuri de vindecare șamanică a cancerului.

Patrick Drouot (2003, p.255) a observat cu ocazia experiențelor de expansiune provocată a conștiinței că natura noastră veritabilă și atemporală este despărțită de condiția noastră de moment doar printr-un vâl fragil. Observarea câmpurilor energetice ale corpului de lumină permite regăsirea unui limbaj străvechi, care este un mijloc de comunicare mult mai bun decât limba noastră vorbită, deoarece el reprezintă o limbă universală, cea a luminii. Transferurile de informație dintre un strat de energie și celălalt se prezintă precum o transmisie de coduri, care sunt unitați holografice vii, mai precise și mai cuprinzătoare decât limbajul nostru verbal curent.

Potrivit vechilor tradiții șamanice, ființa umană este un compus global care reunește un agregat energetic format din șapte straturi energetice, care vibrează pe niveluri diferite de frecvență. Aceste straturi coabitează în același spațiu, ori, un principiu recunoscut în fizica cuantică admite că frecvențele diferite coexistă în același spațiu, fără a se distruge reciproc. Medicina cuantică utilizează terapiile vibratorii care vor fi tehnici energetice ale mileniului trei.

Învățăturile șamanice sugerează că universul fizic nu este decât o sclipire de o clipă într-un context mult mai vast, că realitatea se întemeiază, în mod fundamental, pe un plan spiritual. Prin călătoria șamanică, putem pătrunde într-un univers în care spiritul și materia formează un tot continuu.

Trăind experiențe șamanice, provocate de ayahuasca, savantul Patrick Drouot declară: „Sunt o conștiință într-un câmp de conștiință superioară și, în același timp, mi-am păstrat și forma încarnată”.

Șamanica este o știință și o medicină a viitorului, într-o lume în care spiritualul va fi prețuit mai mult decât substanțialul.

Bibliografie

Black Elk, Wallace et Lyon W.S., *Les Voies sacrees d'un Sioux lakota*, L Mail, Ed. du Rocher, Monaco, 1950.

Clottes Jean et Lewis Williams Davis, *Les Chamans de la Prehistoire*, Ed.du Seuil, Paris, 1996.

Marc-Alain Descamps, *La psychanalyse spiritualiste*, Desclee de Brouwer, Paris, 2004.

Drouot Patrick, *Șamanul, fizicianul și misticul*, Ed.Humanitas, București,2003.

Constantin Dumitru Dulcan, *În căutarea sensului pierdut*, vol. II, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2008.

Herner Michael, *La Voie du chaman*, Ed.Press Pocket, Paris,1994.

Mânzat Ion și Radu-Geng Lucian, *Introducere în psihologia orientală*, Ed. Psyche, București, 2002.

Mânzat Ion, *Psihologia sinergetică. În căutarea umanului pierdut*, Ed. Pro Humanitate, București, 1999.

Mânzat Ion, *Conștiința primordială- cel mai adânc strat al spiritului uman*, Jurnalul de psihologie transpersonală, Nr.3, 2005.

Meadows Kenneth, *Spiritul șamanic*, Ed.Elena Francisc Publ., București, 2008.

Mercier Mario, *Chamanisme et chamans*, Ed.Dangles, Paris, 1987.

Mohîrță Ionel, *Calea sufletului. O incursiune în realitatea profundă* (prefața de I. Mânzat), Ed.Psyche, București, 2005.

Nalimov N.N., *Les mathematiques de l'inconscient*, Ed.du Rocher, Monaco, 1996.
Walsh Roger N., *The Spirit of Shamanism*, Ed. Jeremy Tarcher, Los Angeles, 1990.
Wilber Ken, *Fără granițe*, Ed. Elena Francisc Publ., București, 2005.
Wolf Fred Alan, *The Eagle's quest*, Summit Books, New York, 1991.

Superpoziția mentală

Psiholog drd. Ionel Mohîrță

Se propune spre dezbateri un nou concept în psihologie, superpoziția mentală. El încearcă să explice trăirile transpersonale prin care se pune în evidență starea de conștiință a ființei umane capabilă de a percepe două realități simultan. Experiențele demonstrează că omul este capabil de a percepe în anumite condiții două realități simultan. Cu alte cuvinte, de a fi în corp și în afara lui în același timp, percepând realități diferite, ființa umană are capacitatea de a procesa simultan fluxuri de informații. Acest fenomen se explică prin fizica cuantică, prin trăirile transpersonale și prin teoria cuantică a informației.

Cuvinte cheie: superpoziție mentală, homo sui transcendentalis, vârtejuri cuantizate, plenum cosmic.

Natura este o imensă și inepuizabilă sursă de necunoscut care justifică existența științei. Realitatea e ceea ce acceptăm ca fiind adevărat. Ceea ce acceptăm ca fiind adevărat este ceea ce credem, iar ceea ce credem este bazat pe percepțiile noastre.

Atât în respirația holotropică, în respirația pneuma, în experiențele din afara corpului cât și în alte tehnici transpersonale unii dintre noi întâlnim un fenomen deosebit și anume percepția mai multor realități în același timp. Se pare că este un fenomen natural, ce are loc în anumite condiții, o capacitate a minții noastre pe care eu îndrăznesc să o numesc superpoziție mentală. În acest articol propun spre dezbateri acest termen desigur cu explicațiile necesare. Dacă ar fi să încerc o definiție a-și spune că *superpoziția mentală este forma de conștiință prin care o ființă umană percepe două realități simultan*. Este așa cum spune Maestrul meu¹, toate se întâmplă împreună și deodată și unele prin altele, nu unele după altele. Este dovada sinergiei minții.

Putem renaște spiritual prin trăirea acestui fenomen? Eu cred că da. Acest nou mod de cunoaștere a realității reprezintă o perfecționare a capacității noastre de percepție. Termenul superpoziție este luat din fizica cuantică, unde acest fenomen este deja demonstrat experimental (teorema lui Bell a fost demonstrată de A.Aspect,

¹ Mânzat, I., *Psihologia sinergetică*, Ed. Pro Humanitate, București, 1999.

N.Gisin, etc)² și care arată că o particulă pe care o considerăm solidă există, de fapt, în ceea ce numim superpoziție, răspândită în valuri de posibile locații - în care există simultan. În cotidian, în secunda în care îi verifici poziția, se reduce doar la una singură. Superpoziția mentală din trăirile transpersonale este mai mult decât atât, este perceperea mai multor locații și realități în același timp de către observator.

În 1957, fizicianul Hugh Everett, pe atunci la Institutul de Studii Avansate de la Princeton (unde a lucrat și Einstein), a publicat un articol³ în care propunea o interpretare total diferită la poziția oficială guvernată de interpretarea de la Copenhaga. El oferea o interpretare bazată pe coexistența permanentă a superpoziției obiectelor cuantice, lucru care implică existența universurilor paralele. Deci, dacă eu aș fi un obiect cuantic aș fi într-o superpoziție de stări ca: frumos și bogat, frumos și sărac, urât și sărac sau sărac și frumos. În interpretarea din Copenhaga, în momentul când cineva mă vede, lumina care se reflectă de pe mine și care îi intră în retină, interacționează cu una din stările mele, să zicem bogat și frumos și funcția mea de undă cade în această stare. În interpretarea lui Everett, eu sunt tot timpul în cele patru stări care se vor combina cu starea cititorului (bogat și frumos) și vor rezulta patru universuri, în care cititorul îmi va vedea diferitele stări din superpoziție. Dacă și el este ca mine, atunci vor fi 16 universuri. Extrapolând, pentru lumea noastră ar fi un continuum de universuri în care existăm (aprox. 10^{100}).

În ultimii ani, au avut loc progrese în tehnicile experimentale referitoare la construirea unor obiecte cuantice din ce în ce mai mari (de 1000 de atomi) care se află într-o superpoziție de stări fără a cădea într-o anumită stare, care indică faptul că teoria lui Everett ar putea avea succes.

Există o magie uluitoare care se desfașoară în fața ochilor noștri-*Superpoziția*. În condiții normale, un singur obiect se află, după ce a fost identificat, într-o singură poziție totuși, există stări ale materiei create de curând în care obiectele pot fi în poziții multiple simultan nu doar două, ci chiar și 3000 de poziții.

Primele obiecte de acest fel au fost numite bozoni (după fizicianul indian Satyendra Nath Bose) și constituie o funcție de undă singulară, adică sunt particule singulare cu toate astea, funcția de undă are poziții multiple. Mintea, creează posibilități multiple în subconștient. În cotidian, lumea e alcătuită din fâșii potențiale de realitate... când observi, lucrurile se întâmplă, când nu observi, ele nu se întâmplă! Când nu te uiți există valuri de posibilități, iar când te uiți există particule de experiență. În trăirile transpersonale, prin superpoziția mentală avem acces la mai multe realități simultan.

² Aspect, J. Dallibard and G.Roger, *Experimental Test of Bell's Inequalities Using Time-Varying Analyzers*, Phys. Rev. Lett., 49 (1982) 1804 -1807.

³ Everett H., *Relative state' formulation of quantum mechanics*, Rev. Mod. Phys. 29: 454-462, (1957).

Toți suntem observatori ai realității, dar, nu știm cum să ne comportăm ca observatori, ca parte integrantă a sistemului fizic pe care-l descriem.

Restrângând cercetarea la un subgrup mare și important de stări neobișnuite ale conștiinței numite de el holotropice, S.Grof (1972)⁴, arată că „în starea noastră cotidiană de conștiință, nu suntem cu adevărat întregi; suntem fragmentați și ne indentificăm doar cu o mică fracțiune din cei care suntem cu adevărat“. Cuvântul compus *holotropic* înseamnă, literalmente, „orientat spre integritate“ sau „deplasându-se în direcția integrității“ (de la termenii grecești *holos* = întreg, și *trepein* = mișcându-se spre sau în direcția a ceva). În aceste stări holotropice ne putem da seama de adevărata noastră natură.

Până acum, cei mai mulți dintre noi am fost conștienți de singurul univers pe care îl ocupam. Acum prin noile frecvențe de reconectare, putem să interacționăm cu alte planuri, sau cu alte dimensiuni... la nivel conștient. Aceasta este trecerea noastră de la ființe omenești cu șase simțuri, la ceea ce fizicianul Gary Zukav⁵ numește ființe omenești cu simțuri multisenzoriale - sau ființe omenești trans-senzoriale sau transcendent-senzoriale. Astfel putem să trecem dincolo - să transcendem cele șase simțuri de bază pe care le avem. Conștiința sau *Trezirea Sinelui* poate fi definită și ca o exersare către performanță a simțurilor observatorului. Dar noi nu avem doar șase simțuri ci 33 precizate până acum (după Wagner Allegreti)⁶. Sunt simțuri interne ale minții. Cel care este conștient de toate simțurile sale este cu totul altă ființă.

Sensul unei noi nașteri prin exersarea acestor noi simțuri exprimă responsabilitatea noastră, pentru autocunoaștere și auto-transcendență, care e terțul inclus, adică *responsabilitatea autotranscendenței* între știință și conștiință. Acest om care se naște din nou a fost numit *homo sui transcendentalis*, de către savantul român acad. Basarab Nicolescu⁷, omul care se auto-transcendează. El este un om care se naște din nou. Această nouă naștere este o potențialitate care este înscrisă înăuntrul ființei noastre și unul din scopurile psihologiei transpersonale. Evoluția noastră este o autotranscendență.

Avem o mare dificultate de a înțelege unde s-a ajuns de fapt în știință, pentru că în manualele școlare și universitare nu sunt prezentate ultimele descoperiri. S-a rămas din păcate la nivelul anului 1925 atunci când a apărut fizica cuantică. Ce să mai spunem că astăzi s-a trecut la descrierea realității din punct de vedere al informației.

⁴ Grof, S. & Bennett, H.Z., *The Holotropic Mind*, Ed. Harper Collins Publishers, San Francisco, 1992.

⁵ Pearl E., *Reconectarea - Vindecă-i pe alții, Vindecă-te pe tine*, Ed. FOR YOU, București, 2006.

⁶ Allegreti W., *Retrocognitions. An investigation into memories of past lives and the periods between lives*, Ed. I.A.C., Miami, S.U.A., 2004.

⁷ Nicolescu B., *Transdisciplinaritatea* (manifest), Editura Polirom, Iași, 1999.

Mă gândesc ce vor face copiii noștri care încă învață în școli prin prisma realismului clasic.

Fizicienii nonconformiști afirmă astăzi că ceea ce noi luăm drept realitate nu este, de fapt, decât informația pe care o avem noi despre realitate. Ori aceasta schimbă tot ce credeam că știm: nu numai că legile infinitului mic descrise de mecanica cuantică capătă în sfârșit sens, ci și noțiunile de timp, materie și spațiu trebuie reinterpretate în termeni informaționali. Pentru că până la urmă lumea noastră există cu adevărat, ne anunță Hervé Poirier într-o relatare despre evenimentul științific al anului 2005 în domeniul fizicii, apărută în numărul din octombrie 2005 al revistei *Science et Vie*⁸. La Conferința internațională ținută la Universitatea din Konstanz, Germania, în august 2005, unde au participat 48 de fizicieni din mai multe țări, fizicianul american Christopher Fuchs a deschis conferința astfel: „Sarcina noastră nu este să dăm sens axiomelor cuantice prin suprapunerea a și mai multor structuri, mai multor definiții și a mai multor imagini SF, ci de a respinge toate acestea în bloc și de a porni de la zero. Iar pentru aceasta nu văd altă alternativă decât să ne plonjăm în cercetarea, tehnicile și implicațiile teoriei cuantice a informației”.

Informația: cuvântul este lansat. Dar ce caută el aici? Această noțiune nu este simplu de definit, dar toată lumea știe intuitiv la ce se referă: informația este un element al cunoașterii pe care o avem asupra unui eveniment care poate fi codat în serii binare de numere 0 și 1, ca în informatică. Nimic a face a priori cu mecanica cuantică. Atâta doar că fizicienii și-au dat seama, la mijlocul anilor '80, că legile cuantice permit manipularea acestei informații într-un mod radical nou. Corelațiile la distanță între 2 obiecte pe care ele le permit, pot fi privite ca un canal nou de comunicare ce permite, de exemplu, teleportarea informațiilor dintr-un loc în altul, asigurarea că mesajele secrete nu sunt sparte sau efectuarea de calcule masive paralele. Apare astfel noțiunea de qubit adică bitul cuantic.

Ca și bit-ul, un qubit poate menține valoarea 1 sau 0 însă, spre deosebire de bit-ul clasic, care nu poate să aibă decât valoarea 0 sau 1, qubitul poate fi o superpoziție cuantică a celor două, însemnând că poate fi 0, 1 sau o superpoziție a lui 0 sau 1; cu alte cuvinte poate fi atât 0 cât și 1 în același timp, permițând un număr infinit de stări.

Atrași de aceste perspective, teoreticienii și experimenterii au elaborat un nou limbaj și un nou domeniu al fizicii - teoria cuantică a informației - încă în plină dezvoltare. Oare are de a face psihologia cu informația? Dvs. ce credeți?

Însă surpriza abia avea să urmeze. La sfârșitul anilor '80 se naște o nouă idee: și dacă, în loc de a exploata mecanica cuantică pentru a manipula informația, utilizăm mai degrabă informația pentru a înțelege mecanica cuantică? Dacă ar fi să considerăm informația cuantică nu drept o aplicație a teoriei, ci drept fundamentul ei? Aceasta a fost ideea care a stat în centrul dezbaterilor de la Konstanz: susținerea că mecanica

⁸ Poirier H., *Le Monde existe-t-il vraiment?*, Science et Vie, Nr.1057, October 2005.

cuantică nu vorbește despre obiectul în sine, ci despre ceea ce se spune despre el. Că nu fotonul, molecula sau pietricica sunt reprezentate de acel „vector de stare într-un spațiu Hilbert (spațiu care este izomorf cu el însuși)”, ci informația pe care o putem avea despre ele. O răsturnare radicală de perspectivă!

La prima vedere, ideea poate părea banală, chiar deformată: este evident că noi nu avem acces la lume decât prin informațiile pe care le decantăm cu ajutorul senzațiilor noastre mai degrabă sărace și reducționiste. De la Democrit la Kant, filosofii ne-au avertizat deja asupra acestui vâl inevitabil care ne separă de realitate. De ce acum aceasta ar provoca o răsturnare a concepției noastre despre realitate? Pentru că, spun fizicienii, ceea ce am considerat până acum ca venind de la acea realitate era de fapt dat în primul rând de privirea noastră. Ca cineva care n-a văzut lumea decât prin ecranul computerului său: nu trebuie să deducem că această lume este ea însăși pixelată!

Argumentul fizicienilor este că ideea se dovedește, în fapt, extraordinar de potrivită pentru a interpreta în sfârșit mecanica cuantică. Aceasta deoarece informația nu se comportă deloc ca materia: spre deosebire de o pietricică, ea nu are poziție spațială, nici temporală și o putem reproduce, distribui, rezuma, suprima la discreție. Este suficient să luăm pe rând fenomenele cuantice care, atribuite materiei, par atât de bizare pentru a realiza că, o dată atribuite informației, ele devin limpezi.

Câteva exemple: cum poate fi un sistem în mai multe stări în același timp? Pur și simplu pentru că informațiile de care dispunem nu ne permit să știm mai precis în ce stare se află. De ce o măsurătoare face ca sistemul să cadă brusc într-o singură stare? Pentru că ea face să evolueze cunoașterea noastră, brusc actualizată de noua informație obținută. Cum pot fi două sisteme corelate în spațiu și timp? Deoarece dacă două sisteme au caracteristici comune, ceea ce aflăm despre unul ne informează de îndată și asupra celuilalt.

Fizicienii reuniți la Konstanz aspiră să schimbe cursul fizicii. Scopul nu mai este acela de a reinterpretă corpul de legi cuantice, ci de a-l reinventa. De a nu mai lua ca atare acele legi cuantice empirice asamblate la începutul secolului XX, ci de a demonstra că ele sunt consecințele unor constrângeri legate de achiziția, reprezentarea și transmiterea informației.

Vacuumul este un domeniu de energie fizic real. Acest domeniu nu este nici un vacuum și nici un quantum vacuum, ci este un PLENUM care se extinde prin tot cosmosul sub nivelul cuantelor: **ESTE UN PLENUM COSMIC**.

Densitatea de energie a acestui pleum cosmic este covârșitoare. Plenumul cosmic este o *Plasmă virtuală*, constând din câmpuri de energie fluctuante în apropierea valorii liniei de bază zero. Deoarece energia acestor câmpuri rămâne activă chiar și la temperatura de zero absolut, energia care umple spațiul a fost numită energie de punct zero (zero-point energy, ZPE).

Interacțiunile dintre plenum-ul cosmic și particulele și sistemele de particule din spațiu-timp ies la iveală în unele dintre cele mai avansate și speculative teorii ale fizicii de avangardă. (electrodinamica cuantică). Se pare că multe dintre interacțiunile fundamentale din universul fizic sunt mediate de către particule încorporate (embedded) în plenumul cosmic. Chiar și masa particulelor poate apărea din interacțiunea cu plenumul cosmic. Analogia cu heliul superfluid pentru a facilita înțelegerea modului cum este creată informația arată că: într-un mediu superfluid precum heliul superrăcit aproape de 0 absolut, iau naștere structuri minuscule sub forma unor *vârtejuri cuantizate*.

Aceste structuri minuscule se propagă fără fricțiune și poartă informație, ori prin însăși structura lor, ori prin momentul lor magnetic.

Orice particulă care are sarcină creează informație activă fizic, orice perturbație în acest câmp scalar PSI se propagă longitudinal, asta face ca fronturile de undă liniare să superpozeze, să se suprapună și nu să penetreze unul prin altul. Acest lucru creează patternuri de interferență care conservă informație de fază. Asta e cheia, restul e detalii. În cazul hologramei, informația sa este distribuită și este disponibilă în orice punct din domeniul de interferență al fronturilor de undă. În vacuumul superfluid orice perturbație nu întâmpină fricțiune și durează indefinit în timp. Tehnologia holografică a demonstrat faptul că patternurile de interferență de unde *pot fi dens superpozate*, informația fiind encodată într-un mediu holografic multistrat. Într-o asemenea superpozare holografică *fiecare componentă rămâne conservată și poate fi extrasă individual*. În cazul vacuumului, adică plenumului, această capacitate de stocare este dată de *Câmpul scalar PSI* care este capabil să encodeze funcția de undă a tuturor sistemelor din univers.

Mintea umană acționând holografic, superpozează dens patternurile de interferență care se transformă în coduri vizuale și auditive, în idei, concepte, reprezentări.

Deci superpoziția mentală este un fenomen real. Ființa umană ca observator al realității poate accesa două realități simultan dacă respectă tehnicile transpersonale. Observatorul sau Eul cunoscător, cercetează și studiază realitatea din care face parte pe baza experienței sale de viață, ca un filtru al percepțiilor. În moment ce filtrul se estompează poate avea acces la plenumul cosmic.

În ceea ce privește timpul, fizicianul Carlo Rovelli împreună cu matematicianul francez Alain Connes, au arătat cum din nevoia noastră inevitabilă de a comprima informațiile la nivel macroscopic se degajă un flux temporal care la nivel microscopic nu există. Mai precis, tocmai prin neglijarea diferențelor de informație dintre stările elementare obținem noi posibilitatea de a observa un parametru „t”, independent de stările propriu-zise și având toate caracteristicile timpului... Ca și entropia, timpul, văzut prin lentilele informaționale, ar depinde deci de capacitățile de prelucrare a informației ale observatorului și nu există decât pentru „ființe de nivel

intermediar” ca Eu-ri cotidiene. În loc de un flux independent marcând succesiunea evenimentelor, timpul ar fi în definitiv marca incapacității noastre de a urmări detaliile! Ceea ce a rezumat într-o formulă șoc filosoful rus Alexei Grinbaum, care a consacrat o parte din teza sa acestei probleme: „Timpul este ignoranță.” Accesând plenum cosmic în trăirile transpersonale facem cunoștință cu atemporalitatea, factor decisiv pentru producerea superpoziției mentale.

În realismul clasic folosind excesiv briciul lui Ockham poți să-ți tai nasul dacă nu adaugi detaliile. Filosoful englez William Ockham în sec. XIV a încercat să „bărbierească” metafizica și teologia tradiționale propunând următorul principiu metodologic de economie: să nu înmulțim entitățile dacă nu este necesar, adică să nu considerăm posibilă existența unei entități dacă nu este necesar pentru explicarea faptelor. Oare așa să fie? Putem noi să explicăm trăirile transpersonale fără noi concepte? Eu cred că nu. Trăim într-un univers de informații care necesită înțelegerea lor în mod armonios dar nu neaparat simplu. Condiția umană este, în final, ceea ce vrea ea să redefinească... matricea propriilor noastre calcule realizate asupra informațiilor pe care le recoltăm din momentul în care începem să ne confruntăm cu lumea. În loc să ne aservească, ea ne eliberează, prin faptul că ne ferește de o înecare în șuvoiul de informații care ne înconjoară. Și acestei matrici o armată de noi fizicieni și psihologi sunt astăzi deciși să îi spargă codul.

Pentru că așa cum spunea poetul Ilie Marinescu⁹, în poezia *Întrebări fără răspuns*:

„Destul am spus, ajunge,
Bătrâne cer cu stele,
Dă-mi numai o secundă
Înțelepciuni din ele”.

⁹ Marinescu I., *Muguri de stele*, Ed. Proxima, București, 2007.

La început a fost Cuvântul

Conf.univ.Dr. Ecaterina Hanganu
Clinica de Hematologie (Iași)

Trăim într-o lume a contrastelor vizibile la scară planetară, atât la nivel material cât și spiritual. Aspectele exterioare oglindesc însă sciziunea interioară. Și nu este vorba de cazurile pur patologice, ci de comportamentul de zi cu zi al omului modern. Lucrurile se petrec ca și cum credința ar fi adecvată numai spațiului consacrat al bisericii, dar a consacra locul de muncă și viața în totalitate ar fi cu totul inadecvat. Iar creștinii practicanți, care urmăresc să pună în acord principiile Învățăturii cu activitatea zilnică, sunt priviți cu acel amestec de superioritate și compasiune pe care societatea îl manifestă față de personalitățile „inadaptabile”. În plus, se încearcă atenționarea acestora asupra realităților societății de consum, considerându-se că un om de știință nu trebuie să creadă în Dumnezeu, fiindcă religia ar fi apanajul celor ignoranți. Astfel, un medic este întrebat dacă a descoperit sufletul omului în timpul disecțiilor, un astronaut – dacă L-a găsit pe Dumnezeu în spațiu, un matematician : dacă a demonstrat că un spațiu infinit există într-un contur finit, iar un fizician – unde e locul Lui Dumnezeu în teoriile sale privind macro- și microcosmosul. Einstein a răspuns: „**știință puțină te îndepărtează de religie, știință multă te apropie de religie**”.

Modelul mecanicist, newtonian, al universului din fizica clasică se corela cu *filosofia cartesiană* care afirma disjuncția EU/lume.

Fizica modernă afirmă că **1.-** trăim într-un univers dinamic de entități și procese energetice inseparabile, **2.-** care este indivizibil și **3.-** de care observatorul nu se poate detașa. Un fenomen nu poate fi explicat prin el însuși, ci prin corelație cu celelalte fenomene. Aceasta este ipoteza „**bootstrap**” (în traducere: „legătură, conexiune”) din fizica modernă, emisă de Geoffrey Chew (autorul teoriei particulelor în formalismul matricei S). În același timp, ipoteza „bootstrap” se constituie într-o modalitate filosofică de abordare a universului, exprimată prin „self-consistența mutuală” (adică: fenomenele din natură nu se explică prin ele însele, ci sunt determinate de corelațiile dintre ele).

Cunoașterea științifică este parțială, cu diferite grade de aproximație. Această afirmație este demonstrată în principal de 2 aspecte: 1.- multitudinea teoriilor privind

structura Universului și 2.- existența constantelor fundamentale (adică, a acelor mărimi esențiale pentru exprimarea legilor fizicii, dar care nu pot fi obținute prin calcule, ci doar approximate prin determinări empirice: viteza luminii, constanta lui Planck, etc.).

Și totuși, pornind chiar de la cele trei afirmații ale fizicii moderne, se poate merge mai departe. Și...s-a mers: fizicianul Jean Charon(2) a introdus în fizică „**Legile Mentalului**”, adică a ținut cont în calcule de pct. 3 („observatorul nu se poate separa de universul pe care-l studiază”). El imaginează astfel trei sisteme de ecuații integro-diferențiale non-lineare cuplate între ele, numite: Sistemul E (de la „Eonic”- se referă la legile mentalului), Sistemul H (de la „Hadronic”) și sistemul C (de la „Cosmologic”). Aceste trei sisteme sunt compatibile. Compatibilitatea dintre ele, manifestată prin sistemele de ecuații menționate mai sus, conduce la o soluție unică. Iar această soluție unică permite calculul **TUTUROR** celor 19 constante fundamentale ale fizicii !

A ține cont de Legile Mentalului înseamnă a vorbi despre „psihomaterie” cum considera Jean Charon întreg Universul – adică, despre un univers în totalitate viu. Și mai mult decât atât: înseamnă a vorbi despre Inima Arhetipală a Universului, care nu poate fi văzută decât cu ochii propriei inimi. Adică, **să fim conștienți că orice demers științific înseamnă a vorbi despre, a-L căuta și a merge spre Dumnezeu cu mintea, ca să-L găsim ... cu inima.**

*

Congruența între fizica modernă și filosofia/religia orientală a fost subliniată în repetate rânduri. Pare surprinzător faptul că fenomenele ținând de fizica Universului, descrise în contemporaneitate și care implică cele mai moderne dispozitive de lucru, calcule sofisticate și utilizarea energiei atomice (din păcate, nu numai în mult-clamatele „scopuri pașnice”) sunt redată cu acuratețe în străvechi texte filosofice și epopei:

- **-în India și Kashmir:**

- **-hinduismul.** Caracterizare: „mitologie și ritual”. Se bazează pe tradiția vedică. Textele esențiale sunt: **1.-** cele patru cărți numite „Vede” și Upanishadele (învățătura maestrilor). Au fost scrise în perioada 1500-500 înainte de Hristos, după ce circulară din timpuri imemorabile prin viu grai) și **2.-** o serie de poeme epice: dintre acestea, Mahabharata cuprinde cel mai important text religios, Bhagavad-Gita, care expune doctrina esențială a hinduismului: **fenomenele nu**

sunt decât manifestări ale aceleiași realități ultime. Rabindranath Tagore¹⁰ o sintetiza astfel (în sec.XX): „nu există moarte, nici durere, nici despărțire; dualismul este aparent, singura realitate e Brahman-Atman –sufletul cel preaînalt, unul și același în corp și în cosmos”. Dar tot Mahabharata relatează existența mai multor arme ciudate: una dintre ele, numită „Săgeata lui Indra”, făcea mii de victime; cei care aflau ce armă urma să se folosească, își smulgeau de pe ei tot ce aveau de fier și alergau să se îmbăieze în apă curgătoare. Altfel, cădeau unghiile de la mâini și de la picioare, cădea părul și „tot ce era viu devenea palid și-și pierdea vloga”...Tot acolo, există episodul în care Gurkha aruncă asupra unui oraș, de la bordul unei vimana („mașină zburătoare”) un singur proiectil: un fum alb s-a înălțat atunci, de zece mii de ori mai strălucitor decât soarele, care a lăsat în urmă un oraș prefăcut în cenușă, iar corpurile se zgârciseră din cauza infernalei călduri „încât nici nu mai arătau a oameni”. Analogia cu armele nucleare se impune de la sine;

-shivaismul. Caracterizare: „știință”. În forma sa cea mai înaltă spiritual, se găsește în Kashmir. În esență, shivaismul afirmă că întreg Universul este opera unui singur Creator; tot ce există în univers se naște din complementaritatea contrariilor; iar „cărămizile de construcție ale Universului” sunt *forme de energie* care evoluează de la subtil la manifestat, păstrându-și însă identitatea structurală (noțiunea de „fractal” avea să fie introdusă în știință abia după 15 secole!);

-budismul. Caracterizare: „psihologie”. Are un singur fondator: prințul Siddhartha Gautama, numit Buddha (sec. VI înainte de Hristos). Doctrina sa relevă calea înlăturării suferinței prin „iluminare”. Aceasta constă în a trece dincolo de domeniul contrariilor, distincțiilor etc cu care operează rațiunea și a ajunge astfel la „trezirea conștiinței” în planul unde fenomenele apar unitare și intercorelate. Implicit, realitatea apare ca un *tot unic, nedivizat*, în plină lumină. A preluat și îmbogățit conceptele de *maya*, *karma*, *nirvana*. Sub forma celor două școli (Mahayana = „marele vehicol” și Hinayana = „micul vehicol”), budismul s-a răspândit în Nepal, Tibet, China, Japonia (budismul Mahayana) și în Ceylon, Burma, Thailanda (budismul Hinayana);

¹⁰**Rabindranath Tagore** (রবীন্দ্রনাথ ঠাকুর) (7 Mai 1861 – 7 August 1941), supranumit **Gurudev**, a fost poet, nuvelist, muzician, autor de piese de teatru de limbă bengali și engleză, filosof, pictor și desenator; s-a implicat în politica și mai ales în politica culturală a țării, urmărind să realizeze educația spre pace a noii generații prin conștientizarea unității tuturor ființelor, ca fii ai aceleiași Realități unice (școala de la Shantiniketan). Laureat al premiului Nobel pentru literatură în 1913.

- **-în China:** filosofii tradiționale sunt: confucianismul și taoismul (formulate ca sisteme filosofice în sec. VI înainte de Hristos; Confucius și Lao Tse au fost contemporani cu Buddha; puțin timp după aceea, începea pentru Europa „secolul de aur” al lui Pericle). Peste acestea se suprapune budismul, adus din India prin sec. I AD;
 - confucianismul*. Caracterizare: *filosofia organizării societății*: bun simț și spirit practic, care să asigure un cadru social și familial adecvat cultului strămoșilor. Fondator: Confucius; cartea sa, „Lun-Yu” („Analecte”) este o colecție de aforisme strânse de discipolii săi;
 - taoismul*. Caracterizare: *filosofia fericirii personale*. Aceasta se atinge prin urmarea ordinii firești a lucrurilor, prin acțiune spontană și cunoaștere intuitivă. Fondator: Lao Tse. Cartea sa este cunoscută în China cu numele autorului, „Lao Tse”, iar în Occident este numită „Tao Te Ching” (sau „Dao De Jing”) = „Cartea Căii și a Virtuții”. Afirmă realitatea **principiului unificator** al Universului, societății și omului. Complementaritatea contrariilor yin-yang creează Universul. Lumea e în continuă devenire;
 - cele două curente filosofice tradiționale duc la realizarea de sine, dar în modalități diferite: „*Prin nemișcare devin înțelepți, prin mișcare devin regi*” (Chuang Tse);
- **-în Japonia:** filosofia tradițională este shintoismul, peste care s-a suprapus budismul importat începând din 538 AD (sau 552, după alți autori);
 - shintoismul*. Caracterizare: filosofie/religie de tip șamanic, venerând forțele naturii sau „spiritele superioare”, numite „kami”. Acestea pot să-și găsească locuința temporară în vegetale, obiecte etc. și protejează munții, cerul, drumurile. Fiecare kami posedă o forță de acțiune care este alcătuită dintr-un aspect brutal și unul binevoitor. Shintoismul relevă existența unui univers viu (similar „*psihomateriei*” descrisă de fizicianul Jean Charon) și a unității contrariilor;
 - budismul*. În Japonia îmbracă forma particulară a filosofiei Zen. A fost introdus în sec.VI AD , dar a fost adoptat abia pe la 1200 AD. Filosofia Zen unește trei culturi diferite: „este un mod de viață tipic japonez, reunind misticismul indian cu naturalețea și spontaneitatea taoiștilor și profundul pragmatism al confucianiștilor ”(Fr.Capra,1). Sau, cum se exprima Suzuki, „Zen este disciplina în iluminare”. Omul atinge Iluminarea („satori”) fiind integrat în societate, executând sarcinile care-i revin, chiar și cele mai umile ocupații zilnice – aceasta înseamnă **experimentarea naturii tuturor lucrurilor**.

Așadar pentru spiritul oriental, singura realitate este sufletul, „unul și același în corp și în comos”. Universul ia naștere din inima Creatorului și reprezintă desfășurarea Iubirii Sale în infinite forme. Acestea sunt forme energetice, determinate de/ și reprezentând/ unitatea contrariilor. Spațiul și timpul sunt forme de energie care

conțin și susțin celelalte manifestări ale Creației. Corpurile care ne apar „solide” sunt, în esență, forme de energie. „Cărămizile” de construcție ale universului sunt aceste forme de energie de calitate vibratorii diferite. Unitatea Universului este asigurată de fenomenele de rezonanță în corelație mutuală. Organismul uman este o astfel de acumulare de „rezonatori” de frecvențe diferite, care îi permit integrarea în univers. Omul are acces la cunoașterea Realității supreme prin aceleași fenomene de rezonanță, care fac trecerea de la cunoașterea rațională la cunoașterea mistică. Desăvârșirea cunoașterii înseamnă recunoașterea unității universului, a Sinelui ca parte integrantă din Univers, a identității Sinelui cu toate formele din univers în baza identității energetice. Nirvana, greșit înțeleasă drept „anihilare”, înseamnă numai anihilarea ignoranței, adică a conceptului de disjunctie EU/lume. Sesizarea mentală și mai ales intuitivă a unității duce la contopirea ființei în Realitatea Creatorului suprem. Ignoranța însăși este o formă de energie care funcționează ca un „văl”(maya). Acesta este vălul „maya”, al iluziei. Ea apare de la un anumit moment al Creației în jos, astfel încât tot ceea ce, pornind de la Creator, este infinit ca durată, cunoaștere, putere etc apare în ochii omului (al „observatorului”): finit ca durată, cunoaștere, putere etc; tot ceea ce este unic, indivizibil și etern prin esența sa, îi apare omului ca fiind multiplu, fragmentat și efemer. Universul se creează și se distruge periodic. Creația este în permanentă devenire („dansul lui Shiva”). Creatorul suprem este imanent și transcendent Creației Sale. Numai El este unic, etern și neschimbat.

Există multiple modalități de acces la realitatea supremă, dar cea mai sigură și accesibilă tuturor este manifestarea iubirii nesfârșite și necondiționate față de divin – „calea iubirii”, fie prin asceză, fie prin integrare în lume.

În rezumat, elementele de congruență între fizica modernă și filosofia/religia orientală sunt următoarele:

- structura universului din „cărămizi” de energie; unitatea și indivizibilitatea lui; vidul și materia; structura spațiu-timpului; fenomenele de corelație rezonatorie mutuală;
- unitatea prin complementaritate a contrariilor;
- includerea observatorului în aprecierea fenomenelor.

Relevante în acest sens sunt următoarele două citate:

1. - „un asemenea nod de energie, care nu este delimitat clar de restul câmpului, se propagă prin spațiul vid așa cum un val traversează suprafața unui lac; nu există substanță din care să se constituie (acesta)” și
2. - “când forma subtilă și non-perceptibilă (...) se condensează, el devine vizibil. Când se dispersează, nu mai este vizibil și formele dispar. În momentul condensării sale ar putea cineva să spună că această stare este altfel decât temporară? Iar în momentul dispersării, s-ar putea cineva grăbi să afirme că nu mai există?”

Primul citat aparține fizicianului contemporan Hermann Weyl și descrie electronul, iar al doilea...confucianistului Chang Tsai și se referă la energia universală, *ch'i*. Iar următoarea afirmație: „*Toate lucrurile își află esența în dependența mutuală; ele nu sunt nimic prin ele însele*” nu aparține, așa cum suntem tentați să credem, lui Geoffrey Chew (savantul contemporan, autor al teoriei „bootstrap” în formalismul matricei S – vide supra!), ci lui...Nagarjuna, înțeleptul indian care a trăit în sec. II AD, fondatorul școlii Madhyamika (a „căii de mijloc”) din budismul Mahayana.

Din păcate, „congruența” fizicii moderne cu înțelepciunea antică extrem-orientală nu se oprește doar la teorie ci se extinde și asupra utilizării cunoștințelor fiindcă, totuși, comportamentul omului, indiferent de epocă și spațiu cultural, e neschimbat (a se vedea „săgeata lui Indra” și arma termonucleară din Mahabharata). E drept că unii sunt cei care au formulat conceptele și cu totul alții sunt cei care le-au folosit așa cum se vede. Iată de ce „*oamenii de știință trebuie să fie răspunzători în primul rând sub aspect moral de descoperirile lor*”. (Apelul lansat de Einstein și echipa sa către președintele SUA, din care a fost extras acest citat a rămas fără efect, avertismentul nu a fost luat în seamă, iar arma nucleară a fost făcută și utilizată. De aceea, înainte de moarte, Einstein a distrus manuscrisele care cuprindeau teoria câmpului unificat: o armă făcută pe acel principiu ar fi distrus universul).

*

Logic, apare întrebarea în ce măsură datele fizicii contemporane (și ale biologiei, matematicii etc) sunt congruente cu elementele creștinismului. Răspunsul a devenit o necesitate în special în spațiul unde ne integrăm – adică, al Europei occidentale - fiindcă aici, convertirile la *alte religii* decât creștinismul se bazează tocmai pe demonstrarea datelor congruente științific din scrierile sfinte specifice. (3).

Creștinului nu i se cere să cunoască structura Universului ca să creadă în Dumnezeu. Nu i se cere să cunoască alcătuirea omului ca să creadă în mântuire. Și nici să priceapă unitatea Treimii, ca să creadă în Ea. I se recomandă, pur și simplu, să creadă. Numai că acel „Credo quia absurdum”, cuvinte inexact redade de Tertullian în „De carne Christi” și pe nedrept atribuite Sfântului Augustin, au fost des citate și la fel de frecvent interpretate peiorativ – la fel ca și acel „Beati pauperes spiritu” (Mt,V,3).

Creștinismul însă merge la esențe. Trecând dincolo de cunoașterea rațională, creștinismul se adresează direct inimii - adică modalității superioare de cunoaștere. Blaise Pascal (1623-1662), fizicianul căruia formația intelectuală i-a permis accesul la esențe pe cale rațională, a ajuns la sesizarea Esenței abia după ce a descoperit cunoașterea mistică: „Le coeur a ses raisons que la raison n'a pas” – spunea el. Și mai

aproape de vremurile noastre, cu acea intuiție proprie sufletelor foarte pure, altcineva spunea: „on ne voit bien qu'avec le coeur”—„limpede nu vedem decât cu inima”(Antoine de Saint-Exupery).

Creștinului nu i se cere cunoașterea rațională. I se cere însă un lucru în același timp ușor și infinit mai greu: cunoașterea prin iubire. Iar etapele necesare pentru accesul la cunoașterea prin iubire sunt: umilința în cunoașterea rațională (adică acceptarea limitelor pe care orice demers mental le are); puritatea inimii; recunoașterea modelului Iubirii în Iisus Cristos; urmarea acestui model al iubirii. Adică, recunoașterea și acceptarea Lui Iisus drept ceea ce este: Calea, Adevărul și Viața. Dacă Geneza relatează faptul că Dumnezeu creează cei doi pomi: pomul vieții și pomul cunoașterii dar îi interzice omului să mănânce fructul pomului cunoașterii, aceasta înseamnă că în creștinism Dumnezeu îi oferă omului un singur pom – al Vieții; cunoașterea rațională (care implică discernământul) este preluată de Cel care le-a făcut pe toate, adică de Dumnezeu. Omul are însă liberul arbitru: poate să aleagă această Cale sau nu. Și așa cum s-a subliniat mereu, aceasta e cea mai mare dovadă de iubire pe care Dumnezeu o dă omului: Îl trimite pe unicul său Fiu pentru mântuire, dar acordă omului dreptul să accepte sau nu mântuirea. În fond, dovada supremă de iubire e să lași liberă ființa pe care o iubești - adică, să hotărăscă singură: iubirea nu se impune, ci se...alege.

Poate fiindcă e atât de greu de înțeles liberul arbitru și mai ales, cum poate cineva să se lase ucis pentru mântuirea celor căzuți în păcat, mai ales dacă acel „cineva” este însuși Fiul Lui Dumnezeu, se preferă cunoașterea rațională: e mai simplu să înveți decât **să înveți să iubești**. Mai ales dacă asta înseamnă să-i iubești pe toți, și buni, și răi, și prieteni, și dușmani și prețiși prieteni, și prețiși dușmani - și mai ales să tinzi să-i iubești „ca Dumnezeu”, adică la modul absolut, cu intensitate absolută, fără diferențe, așa cum „Soarele îi luminează pe toți deopotrivă”. Și mai ales e foarte greu să înveți că adevărata putere stă în iubire, bunătate, blândețe, umilință, slujirea aproapelui - și nu în onoruri, acumulări materiale, poziție socială. Și nici în inteligență, decât în măsura în care aceasta e susținută de „credință, speranță și iubire” – cele trei virtuți creștinești.

Poate de aceea, singura care prezintă creația și structura Universului în Noul Testament e tocmai „Evanghelia iubirii”. Prologul Evangheliei Sf. Ioan cuprinde esența genezei: Cuvântul. Și iată câteva puncte de congruență cu datele fizicii actuale:

1.- „La început” sau “In principio”, „εν αρχη”, este și începutul Genezei din Vechiul Testament. Termenul poate fi interpretat atât temporal, cât și instrumental („în principiu”, „întru început”). Dar mai există și altă interpretare(5): Vasile cel Mare și Grigore al Nyssei considerau că Dumnezeu a făcut totul „dintr-odată”, mergând pe ideea propusă de Aquila; acesta înlocuia substantivul „αρχη” cu „κεφαλαιον”, adică „rezumat”, „cap”, pornind de la etimologia ebraică, unde verbul „*b(e)re'sit*” este înrudit cu *re'sit* (început), de la *ro's* = cap.

Conform datelor fizicii contemporane, timpul nu este absolut, el depinde de observator, așa încât un raport de simultaneitate pentru observator poate să apară altuia drept raport de succesiune. Creatorul fiind imanent și transcendent Creației și implicit tuturor categoriilor Creației (spațiul, timpul etc) pentru El totul este atât în raport de simultaneitate, cât și în raport de succesiune. Din perspectiva existenței omului însă, creația apare în „desfășurare”, deci ca o succesiune în timp.

Așa cum este firesc, timpul a fost creat odată cu Universul, deci tot ceea ce este creat există în această categorie de Timp, care „curge” însă neomogen, în raport de observator. (Sf. Augustin, întreat „ce făcea Dumnezeu înainte de a crea timpul”, nu a răspuns cu gluma obișnuită: „se gândea cum să-i trimită în iad pe cei care pun asemenea întrebări”, ci a răspuns, în sec. V AD, într-o manieră conformă datelor fizicii actuale: „Timpul a luat naștere odată cu Universul”).

Iar dacă acceptăm ideea aceluși „in principio” ca fiind nu temporal, ci instrumental, adică „în principiu”, înseamnă că, de fapt, Creația este continuă: Cuvântul, acea vibrație originară există și susține Universul. În fizică se vorbește de altfel de „vibrația fundamentală”, care își are originea în „big bang”(„marea explozie” inițială), care a generat și pe care „se țes” celelalte structuri de vibrație ale Universului. Iar dacă ne referim în sens temporal, „la începutul” creației, putem fi contemporani Cuvântului, dacă „mergem” în spațiu cu o viteză mai mare decât a luminii în vid. Această posibilitate a fost demonstrată pentru evenimentele terestre. Ca să ajungem însă la acel „Început” (la începutul Creației) ar trebui să ajungem în Duhul Lui Dumnezeu. Adică, acolo unde și suntem de fapt.(In, 17, 21). Numai că a deveni conștienți de aceasta înseamnă să depășim condiția conștienței noastre umane, adică să trecem de la cunoașterea rațională la extazul mistic (Sf. Augustin descrie această experiență în „Confesiuni”, Cartea 7).

2.- Cuvântul înseamnă vibrație, deci energie. Se comentează că prepoziția „προσ” (NT) indică direcția unei mișcări „către, spre, la”) și că traducerea corectă ar fi „Cuvântul era *spre* Dumnezeu, sau „*către*” Dumnezeu. Înseamnă că acea vibrație originară se „închide” asupra ei însăși, ca în „universul cu bucle” din fizica modernă. Analogia poate fi făcută, fiindcă „buclele” preexistă spațiu-timpului. Traducând în limbajul fizicii actuale faptul că originea creației este Cuvântul, se pot sesiza următoarele corelații:

- Cuvântul înseamnă vibrație, așadar energie;
- Universul este în totalitate energie care se manifestă în diferite forme („nu există corp solid”, afirmă fizica modernă, ci doar forme de energie în mișcare cu frecvențe și implicit calități diferite; în fond, teoria relativității afirmă: $E=mc^2$, deci masa este energie);
- Particulele din care pare alcătuit Universul sunt forme de energie;
- Cuvântul, forma vibratorie fundamentală, realizează Universul;

- Cuvântul este „la, spre, către” Dumnezeu, deci Universul este creat și se întoarce la Dumnezeu. Universul are o formă închisă, „un contur finit”. O formă de energie închisă este o „buclă” în fizica modernă (4). Dar forma „închisă” a Cuvântului creează atâtea „bucle” câte posibilități de frecvențe vibratorii are - deci Universul este un spațiu infinit într-un contur finit (ca triunghiul lui Sierpinski din teoria fractalilor, unde în conturul finit al triunghiului putem desena o infinitate de triunghiuri congruente);

3.- Afirmația: „Cuvântul era Dumnezeu” nu semnifică identificarea Cuvântului cu Dumnezeu, „ci indică natura divină a Cuvântului” (NT). Interpretarea este exactă, fiindcă în Geneză, Dumnezeu „vorbește” abia în momentul în care creează lumina. Aceasta permite următoarele afirmații:

- „Cuvântul era lumina adevărată” (In,I,9);
- „care (...) luminează pe orice om” (ibidem). Cuvântul a apărut când Dumnezeu a creat lumina (nu „ziua” sau lumina provenind de la astre, ci Lumina ca esență a Creației); prin urmare, acea lumină este și esența omului – adică viața: „viața era lumina oamenilor” (In, I,4). Și iată ce spune știința în momentul actual: viața omului este înscrisă în ADN (acidul dezoxiribonucleic); iar ADN-ul funcționează ca un laser biologic. Laserul este mecanismul capabil să utilizeze proprietatea anumitor substanțe de a absorbi energia electromagnetică și de a o retransmite sub forma unei radiații înalt focalizate de lumină sincronizată cu o singură lungime de undă. Laserul este capabil să înscrie dar și să citească informația. Ca laser biologic, ADN-ul celulei absoarbe lumina care „venind în lume, luminează pe orice om”(In,I,9) și o retransmite celulelor descendente. Adică, genetic vorbind, suntem lumină. Transcrierea și transmiterea codului genetic se face după modelul solitonului. Solitonul este acea undă care călătorește fără a pierde energie și care rămâne constantă cu ea însăși – adică așa cum este vibrația fundamentală a universului: Cuvântul;
- fenomenele se produc într-un univers unitar, unde există complementaritatea contrariilor: „lumina în întuneric luminează, dar întunericul n-a cuprins-o”(In,I,5). Această lumină a fost creată **după ce** Dumnezeu a făcut „cerul și pământul” (Geneza,1,1)(5), adică a creat prima pereche de contrarii. Creația luminii și despărțirea ei de întuneric (Geneza, 1, 4)(5) reprezintă alcătuirea universului prin creația contrariilor în continuare; acestea coexistă, sunt complementare și nu se anihilează reciproc cât timp există Universul (principiul supersimetriei din fizică);
- Creația înseamnă ordine (Geneza, I, 2) și se desfășoară într-un sens unic: este o ordine ai cărei termeni „nu comută”; or, Dumnezeu a vorbit abia atunci când a creat lumina, deci nu prima pereche de contrarii: Cuvântul este de origine divină, dar încă o dată, textul nu se referă la identificarea Cuvântului cu Dumnezeu;

- În continuare, relatarea Creației confirmă datele actuale, cf. cărora universul reprezintă un sistem dinamic de entități energetice și procese dinamice inseparabile și intercorelate;
- Atunci când apare o „discontinuitate”, aceasta reprezintă o altă calitate energetică: Dumnezeu a despărțit „apele de ape”(„aquas ab aquis”)(Geneza, I, 6)printr-o „întindere” („firmamentum”) pe care a făcut-o. Folosirea termenului „ape” subliniază unitatea de esență și diversitatea prin repetare (ca în teoria universului „fractal”); în același timp, „curgerea”, adică mișcarea (universul este un sistem *dinamic* de entități energetice, deci aflat în mișcare). Există alte traduceri care utilizează termenul „tărie” pentru „firmamentum” - „întinderea” care separă apele. Termenul „tărie” provine din traducerea substantivului grecesc „στρεβωμα”, în legătura cu termenul ebraic *raqia*’, din *raqa*’ = a bate, a ciocăni – sugestiv pentru originea universului prin Cuvânt, fiindcă „a ciocăni”, a „martela” implică și sunetul (vibrația, energia);
- „cărămizile” de construcție ale universului sunt reprezentate de Cuvânt: „Toate au luat ființă prin el și fără el nu a luat ființă nimic din ceea ce există” (In,I,3) – adică sunt forme de energie diferențiate „după soiul lor” (Geneza,I ,24,25)(5);

4.- Rolul omului în Univers este definit în Geneză 2,15 și în 2,19: „să lucreze și să păzească” grădina Edenului și să numească viețuitoarele pe care Dumnezeu le crease. „Traducând” în limbaj științific, „observatorul este inclus în sistem” . De la nivelul lui în jos omul poate stăpâni și modifica universul: la aceasta se referă ideea de „a lucra” și „a da nume” (cuvântul omului este reflectarea Cuvântului Lui Dumnezeu iar calitatea energetică a „numelui” dat de om era confirmată de Creator). Datoria omului era însă și „să păzească” grădina. De cine, dacă nu de el însuși?!

5.- Revenind însă la alcătuirea omului, se impune încă o precizare: ADN-ul funcționează ca un laser biologic; dar mai mult de atât, o serie de studii recente (Piotr Gariaev) arată că *1.-structura ADN este identică frazei umane în expresie vorbită sau scrisă; 2.- răspunde la structura frazei umane vorbite sau scrise și 3.-se pot opera modificări ale ADN prin cuvinte*. În consecință: vindecarea afecțiunilor genetice innăscute sau dobândite s-ar putea efectua nu prin intervenție „mecanică” propriu-zisă la nivelul ADN, ci prin influență verbală: rugăciunea. ADN-ul este în același timp Cuvântul și Lumina Creației – rămâne ca omul, conștient, să devină Cuvântul și Lumina pentru care a fost „programat”.

Prin urmare, în NT (In,I) în acord cu versetele corespunzătoare din VT (Geneza) se pot constata următoarele puncte de congruență cu datele de largă circulație ale științei:

- Întregul univers ne apare ca un sistem dinamic de entități și procese energetice intercorelate și inseparabile;
- el este indivizibil;
- observatorul este inclus în sistem. Ca urmare: 1. - observatorul are structura

energetică similară sistemului; 2.- observatorul poate cunoaște fenomenele doar „ca unde de probabilitate”și 3.- interacționează cu ele în baza structurii energetice similare.

Demersul rațional nu reprezintă decât o aproximație (mai mare sau mai mică) în efortul care tinde spre cunoașterea universului.

Și poate că de aceea nu se poate explica gravitația, fiindcă oare ce este legea atracției universale, dacă nu iubirea Lui Dumnezeu – or iubirea nu poate fi nici înțeleasă, nici explicată cu mintea, ci trăită. Cu inima.

„Dumnezeu este Iubire”. (1In, 4,16).

El Însuși este și arată Calea, Adevărul și Viața.

Prescurtări în text:

VT =Vechiul Testament –trad. Latină : *Biblorum Sacrorum nova editio*, 1959;
--trad. Română:Biblia Română,trad.nouă-București,1944

NT = Noul Testament – Ed.Sapientia, Iași, 2002;

In = Evanghelia după Sfântul Ioan – NT, Ed.Sapientia, Iași, 2002;

1In = Scrisoarea Întâia a Sfântului Apostol Ioan – NT, Ed.Sapientia, Iași, 2002.

Bibliografie selectivă:

1.-Capra,Fritjof, *Taofizica*, Ed.Tehnică, București, 1999-256 pag.

2.-Charon, Jean E., *Les Lumières de l'Invisible*, Ed.Albin Michel, Paris, 1985, p. 245.

3.-Chevalier,Gérard- Editorial. *La Recherche*, 14 (Hors Serie), 2004, p.3;

4.-Frederic, Louis, *Le Japon. Dictionnaire et Civilisation*. Robert Lafont, Paris, 1996 –1419 pag.

4.-Poirier, Hervé et al., *La Relativite à 100 ans*, Science et Vie, No.1051, Paris, 2005, pp.48-73;

5.****Septuaginta*. Colegiul Noua Europă (sub patronaj Andrei Pleșu), Ed.Polirom, Iași, 2004 –669 pag.

Nașterea, o trăire transpersonală

Psiholog Mrd. Livia Mohîrță

Ne naștem din lumea pântecului, ou divin și ieșim la lumină, din peștera siguranței, facem ochi, murim întâia dată. Prin naștere nici o femeie nu va mai fi niciodată aceeași: ea primește identitatea de mamă și prin asta absoarbe și emană în același timp toată bogăția lumii, care este curgerea liberă a iubirii necondiționate.

O întrebare fundamentală s-a pus din vremuri străvechi: din ce moment o ființă concepută, rod al cuplului uman, este considerată existență și persoană umană?

Sfânta Scriptură, Sfinții Părinți ai Bisericii și legi ale Dreptului Antic certifică realitatea vieții personale și drepturile la viață din momentul zămislirii vieții, chiar înainte de aceasta prin tainica prevedere a lui Dumnezeu, așa cum se înțelege din următoarele versete: „Înainte de a te fi zămislit în pânțe te-am cunoscut și înainte de a ieși din pânțe te-am sfințit și te-am numit proroc pentru popoare” (Ieremia 1.5). Dreptul roman prevedea dreptul la viață al ființei umane din însăși obârșia ei: „Copilul conceput este considerat ca născut ori de câte ori e vorba de interesele acestuia” (Tomulescu, 1986).

Știința medicală, bazată pe experiență, este și ea în consens cu această idee arătând în anii '90 că „omul există ca om din clipa concepției”. Profesorul francez de genetic J. Lejeune scrie: „sunt și eu convins că ființa omenească începe să existe din momentul fecundării ei. Acest făt în a șasea sau a șaptea zi a vieții sale, când are 1-2 mm înălțime, este déjà capabil să se îngrijească de destinul său. Acesta produce întreruperea menstruației mamei, determinând-o astfel pe mamă să-l protejeze”. Cercetările științifice arată că prima celulă fecundată are o *linie primordială* și un punct mic numit *organizator* care începe construcția ființei umane.

La 18 zile se fac simțite bătaile inimii fătului; la 5 săptămâni apare fizionomia acestei ființe noi (obraji, degete); la 6 săptămâni se manifestă sistemul nervos într-un schelet clar organizat și ficatul, rinichii, stomacul își îndeplinesc menirea; la 7 săptămâni se fac simțite undele cefalice – semn și criteriu fundamental al afirmării vieții, criteriu prin care și la un adult se face constatarea dacă se află din punct de vedere nervos în viață sau nu. La 10 săptămâni fătul are toate caracteristicile pe care le vedem clar la copil după nașterea sa normal. Iar la 3 luni această făptură umană are atâta viață încât reușește să-și miște capul, să-și schimbe expresia feței, să-și strângă pumnul, să găsească gura și să-și sugă degetul.

Când procesul de auto-explorare depășește nivelul amintirilor copilăriei și ajunge la naștere, emoțiile trăite și senzațiile fizice sunt de o extremă intensitate, deseori întrecând tot ceea ce am experimentat până în acel moment. În acest punct,

experiențele devin un amestec între temele vieții și morții. Ele trezesc un sentiment al amenințării vieții și determină o luptă de a ne elibera și a de supraviețui.

Spectrul experiențial al domeniului perinatal al subconștientului nu se limitează doar la emoții sau senzații fizice. El implică și o bogată simbolică ce ține de nivelul transpersonal. Domeniul prenatal este o interfață importantă între nivelele biografic și transpersonal ale psihicului. El reprezintă o poartă de intrare către aspectele mitice și arhetipale ale subconștientului colectiv.

În stările holotropice, această informație subconștientă poate fi experimentată. Retrăirea fiecărei etape a nașterii este asociată cu un model experimental diferit, caracterizat de o combinație specifică de emoții, senzații fizice și imagini simbolice. Aceste modele sunt numite matrice perinatale fundamentale. Prima matrice perinatală se referă la experiența intrauterină ce precede nașterea, iar următoarele trei la stadiile clinice ale travaliului.

Pe lângă elementele legate de etapa în sine a nașterii, matricile perinatale fundamentale conțin, de asemenea, și scene naturale, istorice și mitologice diverse, însoțite de calități experiențiale din domeniul transpersonal.

A-și dori să mă refer aici la matricile perinatale fundamentale și în speță la **Prima matrice perinatală:**

Studiile lui Stanislav Grof arată că, în timpul existenței intrauterine, percepem deseori imagini ale unor regiuni fără limite. Câteodată, l-e identificăm cu galaxii, cu spațiul interstelar sau cu întregul cosmos, alte ori avem experiența plutirii într-un ocean sau a identificării cu variate animale acvatice, precum pești sau delfini. Experiența intrauterină poate deschide de asemenea viziuni ale naturii - Mama Natură, sigură, frumoasă, hrănitoare. Putem avea, de asemenea, acces la imagini paradisiace așa cum sunt ele descrise în diferite culturi și cum există în subconștientul colectiv. Când retrăim experiențe disturbante în cadrul vieții intrauterine, putem avea viziuni ale unor ape poluate, ne putem întâlni cu figuri înspăimântătoare din târâmurile arhetipale ale subconștientului colectiv.

În tradiția populară românească nu există probleme fără rezolvare, întrebări fără răspuns sau mistere fără explicații. Puterea gândului era cea care dădea sens și rezolvare imediată tuturor celor știute și neștiute. Numită „magie sau religie pagână”, mai veche decât creștinismul aceasta folosea concentrarea, puterea gândului și a cuvântului. Astăzi cunoscând principiile psihologiei transpersonale am putea-o numi Stare de conștiență modificată.

Cu ajutorul lor, fie că erau incantații, descântece, bocete, strigături sau alte practici erau folosite în apărare (apotropice), în vindecare, în dragoste, în uitare, în supărare și în fertilitate.

Nu putem nega acest stadiu sau etapă a dezvoltării civilizației românești iar descoperiri recente vin să confirme ceea ce ei strămoșii noștri știau fără să fi citit sau cercetat sau poate făceau acest lucru în felul lor, un fel uitat sau ignorat de scepticii lumii moderne.

Necesitatea aflării sexului pentru viitorul copil nu avea rațiuni și convenții sociale de a avea în roz sau albastru camera și hăinuțele viitorului copil ci ca în funcție de perioada istorică nevoia de băieți sau fete era sau nu bine venită, băieții asigurând supremația neamului și purtau razboaiele, fetele duceau grija și nevoile gospodăriei creșterea și îngrijirea de prunci.

Procentul de eroare în determinarea sexului viitorului copil prin cele 4 metode empirice pe care le voi prezenta mai jos este încă până astăzi mai mic decât cel al ecografului (aparat de tehnologie înaltă al secolului nostru).

O prezentare succintă a celor 4 metode divinatorii:

1. Călăritul fușteilor:

„Atunci când femeia însărcinată termină de țesut trage iute Fușteii de după ște, îi bagă între picioare și merge călare pe ei, în curte ori în stradă cu ochii închiși, iar când deschide ochii prima ființă care o vede e de sex masculin (cocoș, vițel, bărbat), face băiat, dacă vede găină, vacă, oaie, face fată” (Ioana Sacalas).

Am putea considera acest ritual o stare de conștientă modificată, închiderea ochilor, o trecere într-o altă dimensiune acolo unde aceste informații există și trebuie doar acceptate și aduse în prezent. Gândul purtător de mesaj poate trece dintr-o dimensiune în alta.

2. Presăratul sării în păr

„Se aruncă femeii însărcinate fără ca aceasta să știe câteva fire de sare în păr. O urmărești să vezi unde duce mâna prima dată dacă o duce în cap, ochi sau păr e băiat dacă o duce la gura e fată” (Maria Gavan)

Sarea este elementul cel mai comun după apă în practicile de apărare, purificare și i se atribuie rol de conducător de informații. În cazul nostru inconștientul primește acele informații și duce la manifestarea dorită. Această practică este una din cele mai răspândite de la noi din țară.

3. Capul către răsărit

„La femeia însărcinată se așează în mijlocul casei, cu fața în sus, cu capul către răsărit, cu mâinile pe piept, stă acolo preț de 2-3 minute liniștită apoi îi spui să se

scoale pe partea care se ridică e importantă, de se întoarce către stânga spre a se ridica va face fecior, de se întoarce spre dreapta e fată secretu e să nu știe de ce o azezi acolo.” (Luchiana Fat)

Aici se acordă mare importanță răsăritului soarelui e clar că este o tradiție precreștină, punctul est, ochiul lui Dumnezeu, sursa vieții și a cunoașterii, de aici izvorăște alflarea adevărului și a vindecării .

4. Pendulul cu grăunțul de mălai

Se pune pe masă în partea stângă pâine și în partea dreaptă cărbune. Se trece un ac cu ață printr-un grăunte de porumb și se ține atârnat în jos, drept precum un pendul. Dacă se mișcă către pâine în stânga e bărbat dacă se mișcă spre dreapta la cărbune e fată. Desigur interpretarea populară e legată de faptul că bărbatul aduce pâine în casă și femeia e cu focul în sobă să facă mâncare.

Însă ceea ce observăm este că ultimile două metode, acordă sexului masculin partea stângă și celui feminin partea dreaptă lucru ne mai întâlnit în Europa cu excepția celților nici în vechiul sau noul testament ceea ce poate însemna că are corepondent foarte străvechi în orientul mijlociu îndepărtat.

Referitor la pendulul format din ac, ață și bob de porumb se folosește și la noi ca în estul îndepărtat. Putem spune că înainte de apariția religiilor distincte aparțineam cu toții unei mari și unice civilizații pe toată aria locuită de oameni.

Dacă vorbim de parte stângă masculin și parte dreaptă feminină yin și yang, suntem făcuți din două celule, una feminină și una masculină, mitul androgin. Dar androgini sunt doar îngerii din cer.

În societățile de tip tradițional, trecerea de la un status ontologic la altul este marcată de rituri, denumite de Arnold van Gennep „Les rites de passage”. Nașterea ca și căsătoria și moartea fac obiectul unor rituri de inițiere, rituri esențiale la nivelul comunității tradiționale. Riturile marchează viața omului de la naștere până la moarte. În opinia lui Arnold van Gennep, orice rit de trecere presupune o diviziune tripartită, stadii liminale: **de separare, de prag, de agregare.**

În naștere ca ritual de prag sau graniță fătul trebuie să „moară” în stare parazitara și paradisiacă pentru a renaște la starea de bebeluș, ființă umană viabilă dar totuși dependentă pentru a putea supraviețui de bunăvoința și grija celor din jur.

Nașterea, marea integrare în destinul teluric, implică o apariție, un început care se repercutază asupra echilibrului preexistent, asupra relației dintre moașă, prunc, mamă. Moașa interrelaționează cu cuplul mamă-copil ca intermediar la nivel ontologic și mitic (masa ursitoarelor).

Credința în ursitoare, în puterea lor de a croi soarta fiecărui om, a fost și mai este încă răspândită și înrădăcinată în sânul poporului român. Ursitoarele vin la căpătâiul noului născut în primele zile după naștere pentru a ursi soarta acestuia. Se

pregăteau daruri pentru cinstirea și îmbunarea ursitoarelor și se știa că nimeni nu are voie să fie prezent în acel moment în camera copilului, pentru a nu se tulbura ursirea. Cele trei ursitoare sunt: Torcătoarea, cea care toarce firul vieții noului născut, asistată în acest timp de celelalte două ursitoare, a doua ursitoare este Depănătoarea, cea care depăna firul tors de prima ursitoare pe ghemul vieții și, în fine, cea de a treia ursitoare este Curmătoarea, cea care taie cu o seceră firul vieții. Deseori, a treia ursitoare, Curmătoarea a fost confundată cu Zâna Morții, însă nu este așa, Curmătoarea doar fixează în timp limita vieții, pe când Moartea apare la momentul oportun și curmă abia atunci firul vieții, respectiv la momentul predestinat de către Soartă. Se spune că Ghemul Vieții este luat de către a treia ursitoare, de către Curmătoare și acesta îl ascunde într-o peșteră în munți, loc în care doar Soarta are acces.

Pentru un număr crescând de femei nașterea este într-adevăr un moment de vârf emoțional, fizic și spiritual. Frederick Leboyer, cel care a introdus conceptul de naștere fără violență a adus următoarele inovații: a redus intensitatea luminii, a creat o atmosferă lipsită de zgomote, liniștită, a lăsat cordonul ombilical intact atât timp cât e necesar și a pus bebelușul pe abdomenul mamei imediat după naștere. Apoi a așteptat liniștirea bebelușului masându-l ușor, pasul următor fiind o baie caldă, la temperatura mediului intrauterin de care beneficiază atât mama cât și copilul. Astăzi, Leboyer încurajează utilizarea incantațiilor indiene pentru a transforma graviditatea și nașterea într-o experiență spirituală. În esență, Leboyer sugerează ca respirația mamei să pornească profund și încet din abdomen incantând un sunet pur pe expir. Leboyer a învățat incantația de la un învățător indian Savitry Nayar, care considera că această nouă conexiune a sunetului pur cu nașterea deschide noi porți pentru femeie într-o experiență total necunoscută cu valențe transcendente.

Atunci când o femeie naște, ea renaște, ea merge înapoi la propria naștere și chiar dincolo de ea. Micul sine se transformă în Sinele real, în totalitate, în unul și toți. Trecând prin această experiență înfricoșătoare ea ajunge la dispariția egoului. Ea este ea însăși și în același timp totul. Ascultând sunetul pur nu este ca și cum ai asculta muzica, Vivaldi de exemplu, sunetul perfect include în el toate armoniile, el reprezintă toate sunetele așa cum curcubeul include toate culorile.

În încheiere vreau să subliniez faptul că nașterea este și trebuie privită ca o sărbătoare și deci tratată în consecință, pentru că farmecul inestimabil al momentului în care primim în această lume un „locuitor uterin” să nu fie perturbat în nici un fel. Pentru că așa cum spunea profesorul meu de română din liceu Florea Costache în actul nașterii:

„Stau scrise-n în el doar clipele chemării
Din noaptea care aduce în lumină
Mugur de floare albă de grădină
Sau bob de spumă din adâncul mării”.

Bibliografie

- Gennep, Arnold van**, *Riturile de trecere*, trad.rom Lucia Berdan, Nora Vasilescu, Ed. Polirom, Iași, 1996, p. 25-32;
- Pop M., Ruxandoiu P.**, *Folclor literar românesc*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1978, p. 218.
- Nicolau I., Popescu I.**, art. „*Introducere în etnologia primei copilării*” în Revista de Etnografie și Folclor, torn. 28, 1983, nr. 1, p. 47.
- Suiogan D.**, *Simbolica riturilor de trecere*, Editura Paideia, București, 2006, p. 114.
- Ofrim L. T.**, *Ce mi-e drag nu mi-e mat*, Editura Paideia, București, 2002, p.7.
- Simion F.M.**, *Nașterea la români. Studiu etnografic*, Ed. Academiei Române, București, 1892, p. 149.
- Ștefania Cristescu Golopenjia**, *Dragu?, un sat din Jara Oltului. Credițe si rituri magice*, Institutul de Științe Sociale al României, 1944, p. 44.
- Sevastos S.Elena**, *Nașterea la români în Literatura populară*, vol. II, Editura Minerva, Bucuresti, 1944, p. 142.
- Constantin Cornija**, *Obiceiuri în legătură cu nașterea, căsătoria și moartea în Ungureni - Zona Lapuș*, Editura Umbria, Baia Mare, 1998, 12-13.
- Candrea A.**, *Folclor medical românesc comparat*, Casa școalelor, București, 1944, p. 96-97.
- Leboyer F.**, *Birth without Violence*, Healing Arts Press, Inner Traditions Bear and Company; 1st Healing Arts Press Ed edition, 1998.
- Costache F.**, *Căile luminii*, Ed. Rafet, Rm.Sărat, 2004.
- Grof S.**, *Psihologia viitorului*, Ed. Elena Francisc Publ., București, 2005.

Rolul psihologiei transpersonale în schimbarea sistemului de credințe

Psiholog Ilie Marinescu

Anumite descoperiri aduc cu sine salturi importante ale conștiinței și, prin aceasta, merită să fie repetate și explicate, pentru că adeseori ele sunt înțelese mai degrabă prin prisma familiarității decât prin prisma logicii. Oamenii par a aștepta anumite răspunsuri și se supără dacă acestea nu apar. Fanteziile noastre despre propria noastră realitate ne sunt dragi și ne opunem abandonării lor, astfel încât, să lași un lucru știut pentru altul necunoscut necesită o reală voință în abandonarea credințelor noastre. Dacă vom observa atent cum funcționează mintea, mecanismele acesteia vor deveni vizibile și clare, iar cea mai importantă prezumție a ei este credința sa în trecerea timpului, cu începutul și sfârșitul pe care le presupune, și categoriile gândirii, care îi alcătuiesc conținutul și îi asigură supraviețuirea; de aceea pentru a supraviețui, trebuie ca eul să creadă în propria sa realitate, precum și în faptul că posedă o existență separată și independentă. Stanislav Grof este de părere că fiecare om dispune de un număr de constelații de amintiri atât pozitive cât și negative, pe care le numește sisteme Coex, adică sisteme de experiențe condensate, ce pot fi definite ca o constelație specifică de amintiri din diferite secțiuni ale vieții individului ce sunt investite cu emoții puternice care pătrund toate straturile sistemului Coex, acestea putând fi: amintiri ale unor lipsuri îndurate, ale unor respingeri, ale unor situații descurajante, ale unor griji, dureri, ale unor momente când individul respectiv a fost lăsat singur, etc. Când sistemul Coex atinge o anumită întindere critică și repetițiile traumatice infectează domenii importante din viața individului și împiedică satisfacerea trebuințelor sale fundamentale, apar manifestări psihopatologice. În această stare, suntem dincolo de toate artefactele minții și ar fi mai corect să spunem că Sinele nostru constituie realitatea din care provine totul, totul este complet, autonom și lipsit de orice nevoie exterioară, de vreme ce însăși ideea de „exterior” constituie o imposibilitate, astfel că Sinele superior înseamnă „context”, iar sinele inferior înseamnă „conținut”. Pentru sinele superior, viața umană este compusă din jocuri, deoarece toată lumea știe că moartea nu este posibilă în realitate. Cum altfel ar mai exista oameni care să-și riște viața pentru victorii diverse sau bani? De exemplu, corpurile mutilate de pe câmpurile de luptă ar convinge orice aspirant la titlul de erou că gloria războiului este o totală absurditate. Căutați să înțelegeți în loc să condamnați,

evitând tot ceea ce este negativ, depășiți tendința de a face judecăți de valoare de genul: bine-rău, vanitatea de a fi „corecți” cu orice preț și capcana de a-i judeca pe alții. Aplicați aceste principii prin schimbarea vechilor credințe, asupra modului în care priviți viața, atât pe cea proprie, cât și pe cea a celorlalți. Ceea ce observăm în lumea evenimentelor umane nu e nici bun, nici rău, ci reprezintă numai o expresie a câmpurilor energetice ale conștiinței, care se exprimă prin intermediul anumitor indivizi în anumite condiții de spațiu și timp. Nu este deloc eficient să intrăm într-o competiție în care folosindu-ne de puterea voinței să depășim defectele, ci calea de a ieși cu bine din acest conflict nu este aceea de a încerca să eliminăm ceea ce este negativ ci, dimpotrivă, de a alege și a adopta pozitivul ca pe un nou sistem de credințe care să ne reorienteze viața. Realizarea faptului că misiunea noastră nu este aceea de a judeca, ci de a înțelege, are darul de a rezolva automat dilemele morale. De fapt, psihologii fac întotdeauna acest lucru, spunând clienților lor că datoria lor constă din a le fi un suport psihologic, a-i apăra, respectiv vindeca și nicidecum a-i judeca. Un chirurg operează cu același profesionalism și un criminal și un sfânt, dacă sănătatea acestora este în pericol, el nefiind în postura de a judeca aceste diferențe. Înainte de a căuta o nouă direcție, este necesar să discernem greșelile din vechile abordări, cu dorința de a le depăși, ceea ce presupune deopotrivă curaj și onestitate. De aceea, vindecarea de multe afecțiuni psihice se bazează pe capacitatea de a face față adevărului, alegând o cale diferită de cea de până atunci. Acțiunea de a pune capăt vechilor credințe și de a admite adevărul ne duce dincolo de pragul critic al integrității. Phoenixul trezirii sinelui se naște din cenușa disperării omenești. Maica Tereza, spunea că, *floarea frumoasă de lotus, își are rădăcinile în mocirla din fundul iazului*. Eul colectiv al umanității este orb în fața problemei fundamentale care stă la baza propriei sale suferințe. Credința conform căreia problemele care trebuie rezolvate sunt „exterioare” este una definitorie pentru eu. Problema principală a omului constă în faptul că mintea umană este incapabilă să discearnă adevărul de falsitate. Omul este atât de obișnuit să se îngrijoreze, să se teamă, să încerce sentimentele remușcării, vinovăției, conflictului și tristeții, încât aceste stări negative au devenit nu doar acceptate ci și asumate vieții normale, laolaltă cu emoțiile, atitudinile și sentimentele lor negative adiacente. Clientul, este sfătuit să caute un terapeut pentru a se împăca cu aceste sentimente, dar mult mai benefic decât a ne împăca cu aceste produse ale iluziei, ar fi să le lichidăm prin simpla dezvăluire a faptului că sursa lor nu este alta decât percepția, adică, credința noastră în ceva anume. Omul pornește la drum cu o minte nedevoltată din punct de vedere biologic, cu instincte animalice, iar inteligența

și informațiile sale sunt programate sistematic cu date incorecte, false, negative și distrugătoare. Faptul că boala predomină într-o societate nu înseamnă că boala constituie și o condiție normală. Putem reprezenta viața umană ca pe diferite câmpuri și nivele ale conștiinței umane care comunică între ele, oamenii nefiind decât niște purtători de cuvânt, însă de-a lungul vieții noastre, eul/sinele a constituit punctul central al atenției și strădaniei psihologiei transpersonale, astfel că investiția emoțională în el a fost enormă, deoarece Eul constituie deopotrivă sursa și obiectul strădaniei noastre, lui atribuindu-i întreaga gamă a sentimentelor, pierderilor, acumulărilor de orice fel, victoriilor sau tragediilor umane. Volumul mare de investiții pe care le facem în acest sine îl fac să pară valoros pentru a renunța la el, fiind ancorați în el toată viața, prin speranțele, așteptările și visele noastre, atașându-ne de acest „eu” pentru că devine centrul experienței vieții însăși. Numai că, după această investiție enormă de-o viață în ceea ce credem că ar fi sinele nostru real, apare la orizont spectrul morții, iar această îngrozitoare veste că acest „eu” este destinat să se sfârșească, pare incredibil de acceptat. Perspectiva morții care implică un sfârșit definitiv al acestui „eu” pare nedreaptă, bizară, ireală sau tragică, ceea ce ne determină să fim serioși sau înfricoșați fiind puși în fața situației de a retrăi întreaga panoplie a emoțiilor încercate pe parcursul vieții, numai că de această dată din perspectiva morții. În realitate, eul / sinele nu trebuie deloc să moară, viața nu se sfârșește, existența nu încetează, nu există nici vreun destin oribil, sau tragic căruia să-i punem capăt. Ceea ce trebuie făcut într-o astfel de situație este să abandonăm vechea credință conform căreia identificarea cu eul este ca și cum acesta ar fi sinele nostru real. În ciuda acestei renunțări, viața noastră în lume nu va fi cu nimic afectată – râdem, umblăm și mâncăm exact la fel, singura diferență fiind aceea că încercăm să ne considerăm corpul ca fiind „eu” raportându-ne la el ca la un „terț”. Așadar trebuie să abandonăm credința că noi am creat acest sine, să renunțăm la posesia asupra sa și să înțelegem că această abordare constituie o greșeală, greșeală pe care o facem cu toții dar puțini descoperă eroarea și sunt în stare, sau vor cu adevărat să o corecteze, în acest fel vom realiza că, în realitate, nu există nici o experiență a vreunei pierderi. Confortul și siguranța oferite de identificarea cu micul sine sunt minime în comparație cu descoperirea adevăratului Sine. Sinele (scris cu majuscule) este mult mai aproape de sentimentul de „eu”. Sinele este un „Eu”, nu un „eu”. Micul eu cunoaște toate tipurile de neajunsuri, căderi, temeri și suferințe, dar adevăratul Eu este dincolo de aceste posibilități. Micul eu trebuie să poarte povara fricii de moarte, în vreme ce adevăratul Eu este nemuritor și dincolo de orice spațiu și timp. Înțelegerea faptului că

toate temerile de-o viață sunt imaginare și nefondate este atât de profundă încât ne aduce alinarea, astfel ca viața de zi cu zi să funcționeze fără dificultăți, iar odată cu eliberarea de sentimentul morții, minunatul dar al vieții este absolvit de umbrele anxietății sau de presiunea trecerii timpului. Ceea ce este miraculos, este faptul că odată cu încetarea curgerii timpului, ușa se deschide spre o eternitate a bucuriei și iubirii Divine care odată înțeleasă din perspectiva psihologiei transpersonale, ne va conduce către adevărata revelare de sine. Emananța Sinelui spre sine este domeniul Duhului Sfânt, care constituie legătura între spirit și ego. Ceea ce trebuie înțeles înainte de a putea aprecia valoarea vieții fizice, chiar și când o pierdem, este că vom putea adăuga ceva la o experiență mult mai mare și mai amplă decât cea pe care o cunoaștem ca fiind experiența din acest corp fizic. Tot ceea ce trăim acum se adaugă la această cunoaștere mai amplă, astfel încât, chiar atunci când vom înceta să ne concentrăm prin intermediul acestui corp, tot ceea ce am trăit aici va fi o parte din această cunoaștere mai vastă pe care o deținem, existând o anumită valoare chiar și în acea experiență care ne separă de acest corp fizic, experiență ce nu va fi în zadar. Oamenii par să acorde o nesfârșită atenție celor irelevante, ca fiind importante, semnificative, demne chiar să-și dea viața pentru ele, reacționând prin fericire sau tristețe la ceea ce percep a fi câștiguri sau pierderi, în realitate însă, niciuna dintre acestea nu are loc, dar este evident că sunt experimentate drept reale de către fiecare dintre noi. De fapt, ceea ce își doresc oamenii este să fie recunoscuți pentru ceea ce sunt, să înțeleagă faptul că înlăuntrul oricui radiază același Sine, că acest Sine le vindecă sentimentele de separare și generează un sentiment de pace. Obişnuim aşadar, să pretindem o serie de credințe și valori care provin din aşteptările și planificările obișnuite, iar eul fiecăruia dintre noi are drept consecință vina, rușinea, mândria, supărarea, invidia, gelozia, ura, etc devenind o sursă inevitabilă de infinită suferință și pierdere, iar mai presus de orice, se teme de viitor și de fantoma morții înseși. Pentru a supraviețui, eul trebuie să creadă în propria sa realitate, precum și în faptul că posedă o existență independentă a cărei îmbunătățire ne asigură posibilitatea de a atinge fericirea. Evitând influența vechilor credințe și obiceiuri și punând accentul pe modul în care vă direcționați gândurile cu intenția de a vedea ceea ce vreți să vedeți, veți constata că nimic nu este mai important decât să vă simțiți bine. Chiar dacă sunteți martorii lucrurilor negative din propria voastră existență, chiar din cele mai negative prezentări, veți putea găsi ceva ce ați dori să vedeți. Important pentru confortul nostru psihic și o viață armonioasă este să vrem schimbarea vechilor credințe prin care am fost învățați că este greșit să aspirăm la mai mult decât suntem, cu o nouă abordare în

care să nu mai fim mulțumiți cu atât de puțin, evitând astfel dezamăgirea de a dori o schimbare și a nu o putea obține. Nu din cauză că nu doriți schimbarea, ci pentru că vă concentrați asupra lipsei schimbării. Este dificil să rămâi fericit atunci când ești înconjurat de unii care sunt nefericiți, sau care vor de la tine altceva decât vrei tu să le oferi. Viața, așa cum o observăm și o experimentăm, constituie rezultatul aspectelor intangibile din domeniul invizibilului care își găsesc forma și organizarea pentru a facilita atracția sau respingerea. Calitatea vieții nu este determinată de aspectele tangibile, ci de semnificația acestora, iar problema omului este aceea că de cele mai multe ori nu înțelege aceste semnificații, având nevoie de un volum mare de cuvinte pentru a explica un lucru ce este dincolo de cuvinte. Înțelegerea faptului că nu evenimentele sau realitățile vieții, ci semnificația lor este cea care determină fericirea conduce la un interes crescut pentru subiectele supuse cercetării de către psihologia transpersonală, care încearcă să clarifice felul în care omul ajunge la înțelegerea acesteia. Ceea ce este ultim și etern, dincolo de conștientă, devine transpersonal pentru Sinele Suprem. Schimbarea propriilor credințe că Supremul este dincolo de existență sau nonexistență, ne va determina să descoperim înțelegerea sau iluminarea, ca fiind condiția prin care Sinele se transferă de la cele limitate și materiale către infinit, „Eul” mutându-se din lumea vizibilă în cea invizibilă. Astfel, atunci când prin schimbarea propriilor credințe vom atinge fericirea sublimă, va fi foarte dificil să o ascundem. Nu se va sfârși lumea dacă nu ne vom schimba credințele; se sfârșesc cu siguranță multe vieți, dar nu viața însăși.

Bibliografie

Grof S., *Psihologia viitorului*, Ed. Elena Francisc Publ., București, 2005.

În istoria psihologiei, Carl Gustav Jung a fost unul dintre psihologii clasici care s-au ocupat cel mai profund de problematica Sinelui și a posibilității trezirii lui, în așa-zisul proces de individualizare care țintește, în cazurile de excepție citate de Jung, la realizarea totalității psihice a individului, realizarea Sinelui (definit de Jung ca Centrul personalității unificate). Sinele este, în accepția jungiană, o unificare a contrariilor psihice, în speță a conștientului și a inconștientului, pentru că „fără trăirea contrariilor nu există experiența totalității și prin aceasta nici acces interior la formele divine”.(C.G.Jung: „Psihologie și alchimie”, op. cit., p. 23)

Pentru că revelarea Sinelui este direct corelată cu revelarea esenței divine din noi, prin revenire la statutul de ființă creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, dăm acum un citat referitor la percepția asupra Dumnezeirii din perspectivă jungiană: „Ceea ce numesc unii instinct sau intuiție, scrie Jung, nu este nimic altceva decât Dumnezeu. Dumnezeu este această voce din noi care ne zice ce trebuie și ce nu trebuie să facem. Altfel spus, conștiința noastră... Le cer pacienților mei să înțeleagă că tot ceea ce li se întâmplă împotriva voinței lor emană dintr-o forță superioară”. („Jung parle, rencontre et interviews”, op. cit., p. 197). Deci dacă Dumnezeu poate fi astfel cunoscut în suflet, sub forma imaginilor arhetipale, și dacă el poate fi trăit la propriu sub forma experiențelor imediate, decurge că „cea mai nobilă sarcină a educației (adulților) este de a aduce în conștiință acel arhetip al imaginii divine respectiv radiația și efectul său (...)” (C.G.Jung: „Psihologie și alchimie”, op. cit., p. 17). Este, în fond, și sarcina psihologiei jungiene care a descoperit, prima, existența imaginilor divine în sufletul uman, atunci când a încercat să depășească granița tratamentelor pur medicale.

În această lucrare vom analiza cum apare procesul de revelare a Sinelui din perspectiva a trei tradiții esoterice: Isihasm, Yoga și Cabala.

1. ISIHASM

1.a. Definirea Sinelui în perspectiva isihastă

Isihasmul este cel mai recent curent din cele trei studiate în această lucrare s-a născut, în istorie, în secolul al XIV-lea, când au avut loc Sinoadele Isihaste. Dintre primii exponenți ai curentului fac parte Grigorie Palama, Grigorie Sinaitul etc. Termenul provine de la cuvântul grecesc *isihie* care înseamnă liniștire.

Din perspectiva isihastă, *Sinele este Duhul, Inima, viața duhovnicească, Conștiința*, iar sediul conștiinței se află în inimă. Sinele este duhul omului care are capacitatea de a intra în legătură cu Dumnezeu și de a fi îndumnezeit după Har, prin Lucrare. Lucrarea aici înseamnă atribut, calitate, energie divină, manifestare divină, ca de exemplu Fericirea, Sănătatea, Armonia, Puterea, Înțelepciunea, Dragostea. Locul Sinelui este un loc spiritual, deși fizic se proiectează în zona pieptului. În isihasm nu contează în primul rând metodele psiho-somatice, ci rugăciunea în Duh și pocăință.

1.b. Metode de revelarea Sinelui sau de înduhovnicire:

- *pocăința*, adică îndreptarea și părerea sinceră de rău de păcate;
- *frica de Dumnezeu* care se manifestă în primul stadiu de evoluție a omului aflat la început în postura de rob al lui Dumnezeu;
- *sfiala* apare să înlocuiască frica atunci când apare dragostea de Dumnezeu;
- *dragostea de Dumnezeu* ia ușor locul sfielii și transformă ființa din rob, în prieten a lui Dumnezeu;
- *fapte concrete de iubire duhovnicească*;
- toate acestea de mai sus care se urmăresc și în Ortodoxia clasică, corelate cu *rugăciunea lui Iisus*.

Rugăciunea minții care apoi va deveni rugăciunea inimii, se realizează astfel, după cartea „Pelerinul rus”: se rostește cât mai des rugăciunea „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul” sau „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!” sau chiar numai „Iisuse”. Atunci când se rostește rugăciunea integral, se poate asocia cu respirația astfel: se rostesc la inspirație cuvintele „Doamne Iisuse Hristoase”, la retenția pe plin se rostește „Fiul lui Dumnezeu” și la expirație „Miluiește-mă pe mine păcătosul”. Despre asocierea rugăciunii cu respirația putem vorbi și din perspectiva tradiției yoga, dar aici

menționăm că aceasta asociere trezește conștiința și asupra corpului fizic, amplificând puritatea în corpul fizic și sublimarea dorințelor pentru că rugăciunea devine o parte conștientă a corpului iar corpul este astfel conștientizat. Bineînțeles că dorințele corpului apar din gânduri. Se spune în „Pelerinul rus”: „Roagă-te și gândește ce vrei, și gândurile tale se vor curăți prin rugăciune. Rugăciunea îți va lumina mintea, va izgoni și va liniști toate gândurile necuviincioase”. Iar dragostea creștină este recunoscută ca fiind dragostea care cuprinde totul, inclusiv forțele antagonice: „Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe acei ce vă bleastă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc”. (Matei 5, 44)

Aceste metode au scopul de a trezi Dumnezeu din noi, după cuvintele lui Hristos: „Fiți desăvârșiți, așa cum Tatăl vostru desăvârșit este în ceruri”, până la măsura la care „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine”, după cuvintele apostolului.

1.c. Etape ale revelării Sinelui

Curățirea este prima etapă pe calea isihastă și ea se referă la curățirea de patimi, prin nevoițe. Patimile sunt considerate dereglări ale puterilor sufletești și vin din Păcatul strămoșesc. Ispitele se presupune că vin pe trei căi: de la trup, de la lume și de la diavoli. Totuși nimic nu apare, chiar și ispetele de orice fel, fără îngăduința lui Dumnezeu. Diavolul este supus lui Dumnezeu. Deci extrapolând și de aici, se poate spune că Dumnezeu este atotputernic și totul este din Voința Sa.

Luminarea apare ca un proces ulterior curățirii și presupune strălucirea Harului în Inimă, atunci când omul vede taine (latura nevăzută a lumii). La început, luminarea durează puțin, lăsând o amintire dulce, dar apoi se permanentizează, prin nevoițe. Această etapă se identifică cu primele experiențe de revelarea Sinelui.

Desăvârșirea este etapa ultimă și apare la cei care, astfel, devin sfinți. Presupune permanentizarea stării de revelarea Sinelui și comuniunea deplină cu Dumnezeu.

1.d. Viziunea asupra realității prin prisma Sinelui revelat

„Cel ce locuiește întru ajutorul Celui Preaînalt se va odihni sub acoperământul Dumnezeului cerului. Și va zice Domnului: ajutorul meu ești și scăparea mea,

Dumnezeul meu, și întru El voi nădăjdui” (Psalmi 90, 1-2). Cel ce are pe Hristos revelat într-însul într-un mod permanent este direct lucrător cu Dumnezeu. Viziunea asupra realității se realizează prin prisma realității interioare care este, acum, Hristos. Faptele de dragoste, dacă până acum erau o metodă, devin o consecință și vin direct din Sine. Credința este lucrătoare, vie. După frica de Dumnezeu și de moarte s-a făcut loc Dragostei de Dumnezeu care este dată numai de El. Sufletul Îl cunoaște și apoi Îl iubește.

În afară de acestea apar anumite particularități deosebite în manifestarea omului desăvârșit sau cu Sinele complet revelat: o numită *căldură divină în inimă*, datorită curățirii ei prin rugăciunea inimii, *vederea în duh*, adică vederea sufletelor așa cum sunt ele în realitate, *ubicuitate* la mării sfinți creștini, cum se petrecea cu Părintele Porfirie, *telepatie* sau comunicarea subtilă la distanță, dar mai ales *comunicarea directă cu Dumnezeu* prin simțire și cuvânt nerostit, care le întrece pe toate celelalte.

1. e. Etape ulterioare revelării Sinelui

Ulterior permanentizării acestei stări se realizează *aprofundarea Sinelui*. Se trăiește cu simțământul prezenței lui Dumnezeu în inimă și se comunică cu El în cuvinte negrăite.

Epectaza denumește urcușul continuu în Veșnicie, caracteristic și îngerilor după cum spune Sf. Grigorie de Nissa. „Desăvârșirea este mișcare stabilă și stabilitate în mișcare” spune Sf. Maxim Mărturisitorul.

Deci, în această etapă continuă ulterioară există un contiuuuu urcuș, dar două firi, două lucrări, două ființe, două voințe care converg în desăvârșire. Nu se poate vorbi de anularea ființei umane, ci de împlinirea ei în desăvârșire. Ființa se manifestă liber în tot ce are ea divin, pentru că, prin îndumnezeire, nu mai apar probleme sau frustrări. Firea se întoarce acasă, după cuvântul Mântuitorului: „Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptate Lui și toate celelalte vi se vor adăuga vouă”

2. YOGA

2.a. Definirea Sinelui din perspective tradiției Yoga

Tradiția yoga, de origine hindusă, s-a născut cu 2000 de ani î.H. și se spune că a fost revelată înțelepților indieni *rishi* ca o cale de desăvârșire. Literal, *Yoga* înseamnă

comuniune, contopire, fuziune, unire. Yoga preconizează adâncirea autocunoșterii, conștientizarea deplină a diferitelor aspecte nebănuite ale ființei, folosirea înțeleaptă a tuturor potențialităților latente existente în universul nostru lăuntric în vederea conștientizării Sinelui Divin Nemuritor ATMAN, prezent în calitate de martor detașat în ființa umană și a eliberării acesteia de interferențele cu eul individual, efemer, egoist și limitat. Practica Yoga se bazează pe principiul rezonanței microcosmos-macrocosmos, sau, cu alte cuvinte, a directe și perfecte corespondențe dintre ele.

Sinele Suprem Divin, care se numește în această tradiție ATMAN, este esența divină din noi, scânteia divină cu care am fost înzestrați de Creator și este conștientizat, atunci când se revelează, cu sediul la două degete în dreapta centrului afectiv Anahata Chakra.

2.b. Metode de revelarea Sinelui

Practicile Yoga sunt diverse și toate au același scop, al revelării Sinelui și al eliberării spirituale, dar metode diferite. Enumerăm aici principalele sisteme Yoga:

Hatha Yoga – este cea mai cunoscută în Occident și este bazată pe echilibrarea polarităților fundamentale ale ființei, a energiilor solară, yang, masculină (+) și lunară, yin, feminină (-); urmărește stăpânirea cât mai perfectă a corpului, redobândirea sau menținerea sănătății, controlul cât mai deplin al energiilor vitale;

Karma Yoga- Yoga punerii la unison cu Supremul prin activitate, în care rezultatele sau fructele acțiunilor sunt consacrate Divinului;

Bhakti Yoga – Yoga iubirii universale, a abnegației și a dăruirii față de Suprem;

Raja Yoga – Yoga fuziunii cu mentalul cosmic, vizând amplificarea puterii minții, controlul turbioanelor mentale, trezirea celui de al treilea ochi (AJNA CHAKRA);

Jnana Yoga – Yoga fuziunii cu energiile superioare ale minții, ale trezirii și amplificării puterii de discriminare;

Laya Yoga – Yoga fuziunii depline cu anumite sfere de forță infinite ale Universului;

Mantra Yoga – Yoga punerii în rezonanță, prin intermediul anumitor sunete imitative, cu diferite energii subtile ale Uniuniversului;

Tantra Yoga – Yoga expansiunii extreme a câmpului conștiinței care integrează o gamă complexă de procedee și tehnici, incluzând printre altele activitatea sexuală în scopul accelerării evoluției spirituale prin transmutarea și sublimarea potențialului sexual;

Kundalini Yoga – Yoga trezirii și orientării ascendente a puterii colosale ce există în stare latentă la baza coloanei vertebrale în Muladhara Chakra;

Yantra Yoga – Yoga fuziunii telepatice cu anumite energii sau sfere de forță ale Universului prin intermediul anumitor desene geometrice special concepute și revelate.

Yoga se bazează pe adevărul revelat de mii de ani, transmis de la gură la ureche și cuprins în principalul tratat de Yoga „Yoga Sutra” a lui Patanjali (sec. I î.H.). Ca metode concrete de revelare a Sinelui putem aminti ca principală *meditația cu mantra secretă și o yantra* de punere în rezonanță cu energia Sinelui din Macrocosmos, pe principiul rezonanței.

Yantra Sinelui

2.c. Etape ale revelării Sinelui

Sinele Suprem (ATMAN) este văzătorul, cunoscătorul și martorul tuturor corpurilor. Sinele Suprem (ATMAN) este cunoașterea și lumina însăși. Așa cum lumina care luminează vasul este diferită de vas, la fel Sinele Suprem (ATMAN) este diferit de învelișurile sale. Deci Sinele este însăși conștiința și nu învelișurile. Tocmai de aceea, aspirantul trebuie să urmărească să tranșeandă cele cinci KOSHA-uri (învelișuri subtile) pentru a realiza identitatea sa cu pura conștiință divină a Sinelui.

Etapele pe calea revelării Sinelui se referă la:

- *respectarea codului moral și etic* în practica yoga, YAMA și NIYAMA, care sunt după Patanjali:

YAMA (se referă la reguli ce conduc la armonizarea relațiilor între om și toate ființele): AHIMSA (non-violența), SATYA (Adevărul), ASTEYA (non-furtul), BRAHMACHARYA (continența sexuală), APARIGRAHA (non-acumularea);

NIYAMA (se referă la organizarea vieții interioare): SAUCHA (purificarea), SANTOSA (mulțumirea), TAPAS (austeritatea), SVADHYAYA (studiul textelor sacre), ISHVARAPRANIDHANA (adorarea Divinului).

- *trezirea sufletului*, o etapă care se referă la trezirea puterii de a iubi, dar și de discernământ și puritate în ființă, pentru că trezirea sufletului în practica yoga se asociază trezirii celor trei centri de forță Anahata Chakra (centrul iubirii din zona pieptului), Vishudha Chakra (centrul intuiției, al purității și al revelațiilor, din zona gâtului), și Ajna Chakra (centrul mental al discernământului, din zona frunții).

-*revelarea Sinelui* se referă la conștientizarea relației directe cu Divinul ce se realizează prin intermediul unui canal subtil ce pornește din inima spirituală (Anahata Chakra) până în Sahashrara Chakra (centrul comuniunii cu Divinul, aflat în creștetul capului). Sinele Suprem (ATMAN) este centrul etern al conștiinței individuale, care nu este născut și care nici nu moare niciodată.

2.d. Viziunea asupra realității prin prisma Sinelui revelat

Etaplele anterioare revelării Sinelui în practica yoga duc la trezirea majorității capacităților latente ale ființei, ceea ce presupune că, în momentul revelării Sinelui și permanentizării acestei stări, yoghinul are trezite anumite capacități armonizatoare și extrasenzoriale. Acestea se reflectă în primul rând asupra vieții interioare și apoi asupra celei exterioare. Ființa astfel realizată manifestă armonie la nivelul tuturor celor șapte centri subtili de forță și anume: *vitalitate mărită, siguranță, detașare de aspectele materiale ale vieții* (armonie manifestată de la nivelul 1, Muladhara Chakra), *carismă, integrare socială perfectă, comunicativitate, armonie amoroasă* (calități manifestate de la nivelul 2, Swadisthana Chakra), *încredere în sine, voință mult mărită, capacitate de control asupra propriei ființe* (de la nivelul 3, Manipura Chakra), *iubire pură necondiționată manifestată către toate ființele, compasiune, dăruire* (manifestate de la nivelul 4, Anahata Chakra), *intuiție spirituală, puritate*,

capacitate de a călători în planul astral (la nivelul 5, Vishudha Chakra), discernământ perfect, capacitate intelectuală mărită (de al nivelul 6, Ajna Chakra), comuniune cu Divinitatea, perfecta integrare în Voința Divină (manifestate de la nivelul 7, Sahashrara Chakra).

Tradiția yoghină este poate una dintre cele mai cunoscute prin multiplele manifestări de capacități paranormale ale diverșilor yoghini cunoscuți sau mai puțin cunoscuți, de la *materializări și dematerializări*, până la *telepatie și ubicuitate*. Dar, cel mai important este faptul că, în practica yoghină autentică, nu se caută aceste capacități paranormale ci *comuniunea perfectă cu Divinul*, aceste capacități fiind doar un dar al Divinității. Importantă este stăpânirea perfectă a simțurilor și a minții implicit și revelarea eternității în ființă, adică revelarea Sinelui.

2.e. Etape ulterioare ale revelării Sinelui

Se spune în tradiția yoghină că viața adevărată începe abia după revelarea Sinelui. Deci evoluția continuă, pentru că, din clipa în care yoghinul devine conștient perfect de sine însuși, el trebuie să-și împlinească rolul pe acest Pământ în mod divin integrat. Trebuie să devină o ființă completă și în exterior și să ajute pe toți cei care au nevoie și o cer pe calea desăvârșirii spirituale. Idealul yoghin de bodhisattva spune că, cel care ajunge la eliberarea spirituală dar refuză unirea ultimă cu Divinul până când toate ființele vor fie eliberate, este mai apreciat, potrivit sistemului Mahayana. Revelarea sinelui este etapa anterioară eliberării spirituale. Prin atingerea eliberării spirituale, esența individuală supremă ATMAN (Sinele nostru Suprem, nemuritor) se identifică fără să dispară însă, cu Principiul suprem PARAMATMAN, sau BRAHMAN (DUMNEZEU). Oricare ar fi modalitățile puse în acțiune de diferitele forme de YOGA, toate vizează fără excepție acest țel unic, suprem.

3. CABALA

3.a. Definiția Sinelui din perspective tradiției Cabala

Cabala este cea mai veche tradiție din cele trei propuse în această lucrare. Ea s-a născut, conform tradiției, acum 5770 de ani. Termenul Cabala derivă de la cuvântul ebraic kabbalah care înseamnă primire, receptare. De fapt, limba ebraică, considerată una din limbile sacre, ca și sanscrita și greaca veche de altfel, a fost dezvoltată în mod special de către și pentru cabaliști, pentru a-i ajuta să comunice despre chestiuni spirituale. Accesul larg la esoterismul Cabalei este realizat de abia la sfârșitul

secolului XXI, prin „Cartea lui Zohar”, pentru că acum a fost necesară dezvăluirea înțelepciunii Cabalei manifestându-se o creștere a interesului umanității pentru spiritualitatea autentică. Așa cum afirmă cabalistul Baal HaSulam, însemnătatea vieții noastre este „revelarea Dumnezeirii Sale către creaturile sale în această lume”. Deci, mai mult decât în orice tradiție, în Cabala, care este mult mai abstractă și mai cifrată, revelarea Sinelui este o chestiune de dăruire din partea Divinității către noi, atunci când ne-am corectat, iar noi suntem cei care primim, datorită trezirii ființei prin studierea înțelepciunii Cabala.

Sinele în Cabala este chiar Dumnezeu manifestat în noi, energia lui Supremă, și are un corespondent în inima spirituală. Trezirea punctului din inimă și apoi împlinirea completă a acestui punct până la desăvârșire, este scopul pe calea spirituală a Cabalei.

3.b. Metode de revelarea Sinelui

Ceea ce trebuie să facă aspirantul la revelarea Sinelui pe această cale, este să merite revelarea. Pentru aceasta el trebuie să studieze texte autentice cabalistice (un bărbat trebuie să studieze cel puțin trei ore pe zi obligatoriu, dar femeia nu neapărat, pentru că se presupune că natura feminină este înclinată spre evoluție spirituală) și să muncească mult în interiorul său, prin conștientizare și iubire. Acestea, studiul și munca, vor conduce pe aspirant la corectare, ceea ce înseamnă refacerea drumului înapoi prin cele cinci lumi subtile, superioare acestei lumi, către Creator și Lumina acestuia Veșnică. Munca interioară trebuie să vină cu împrejurări potrivite: *profesori, cărți* (și Biblia este considerată carte cabalistică) și *grupul spiritual*. Se caută astfel unirea cu Creatorul, care în ebraică se numește Boreh și care provine de la alți doi termeni ebraici: BO care înseamnă VINO și RE'EH care înseamnă VEZI. Deci, cuvântul Creator este o invitație personală de a experimenta lumea spirituală. Creatorul în această tradiție este una cu Natura, cu legea dragostei.

Cărțile de Cabala autentice, fără explicații, sunt la fel de cifrate ca și textele alchimice. Un neinițiat nu ar înțelege nimic, decât ar citi o poveste frumoasă, însemnătatea spirituală rămânându-i ocultată. De exemplu, în tradiția Cabala, Egipt înseamnă ego, Israel vine de la cuvintele ebraice Ishhar-lael care înseamnă direct către Dumnezeu, cel care are dorință să ajungă la Boreh, muntele Sinai este egoismul nostru pe care trebuie să îl surmontăm etc.

De menționat este faptul că această tradiție nu este o tradiție religioasă, cum nici Yoga nu este, ci este o știință și o metodă care ne ajută să ne schimbăm natura de a dori și de a primi în natura de a dăru.

3.c. Etape pe calea revelării Sinelui în tradiția Cabala

Prima etapă pe calea spirituală cabalistică este *conștientizarea punctului din inimă* (se referă la dorința unică spirituală). De aici începe căutarea și găsirea tradiției potrivite ființei respective, care să îi reveleze Adevărul. Noi suntem considerați dorințe de a primi. Prin evoluție, despre ale cărei metode am vorbit anterior, se ajunge să se depășească egoismul și să se transforme dorința din inimă pentru a primi în dorință de a dăru necondiționat. În cele din urmă se ajunge la starea finală numită AHAVA – „dragoste”, ceea ce înseamnă a primi pentru a dăru (Creatorului), stare numită și Gmar haTikun – Corectarea finală.

Există o altă etapă pe calea aceasta, *conștientizarea deplină a egoismului* din noi. Nu se neagă și nu se luptă împotriva tendințelor așa-zise inferioare ca în alte tradiții, ci se urmărește conștientizarea deplină a tuturor tendințelor egoiste, până când, în punctul culminant, apare dorința de a fi ajutați de Creator să depășim egoismul.

Sinele este calitatea pe care ar trebui să o capete creatura, de a fi asemenea naturii, altruist. Punctul în inimă este caracteristic fiecărei ființe umane și reprezintă însăși dorința de spiritualitate. Trebuie ca ființa umană să-și dezvolte acel punct în inimă către o dorință reală de a primi pentru a dăru. Dar nu orice punct din inimă e trezit dintr-odată din cauza dorințelor de mâncare, sex, bani sau cunoaștere. Etapa următoare este așadar *dezvoltarea punctului din inimă*, iar atunci când în inimă nu mai există decât dorința spirituală, atunci ești deplin înclinat corectării egoismului, ceea ce corespunde revelării Sinelui.

Dar, se spune că, în timpurile noastre, nu se poate ajunge la desăvârșire decât prin comuniune cu ceilalți, prin coștientizarea deplinei interconectări între toți și a sufletului comun. Există patru etape de la trezirea punctului în inimă până la deplina lui dezvoltare: *1. dubla ascundere; 2. ascunderea; 3. revelarea; 4. dubla revelare*. După ascundere urmează încă 125 de trepte până la revelare și dubla revelare.

3.d. Viziunea asupra realității prin prisma Sinelui revelat

În primul rând dispăre iluzia, manifestare a conștiinței caracteristică tuturor tradițiilor spirituale comentate în această lucrare. Și se percepe interconectarea și faptul că tot ceea ce există în viața exterioară oglindește de fapt interiorul. Înțelepciunea Cabala nu este interesată într-atât de aspectele percepțiilor paranormale, ci de trăirea iubirii universale și a fraternității încă din etapele anterioare revelării Sinelui.

3.e. Etape ulterioare revelării Sinelui

Se presupune că Sinele individual nu se poate revela decât prin lucru în grup și în mod deplin, numai atunci când toți oamenii vor atinge acest nivel spiritual. Există profesori de Cabala eliberați de egoism, însă, se afirmă că în 230 de ani întreaga umanitate va trăi și în lumea aceasta și în cea spirituală, va trece MACHSOM-ul, adică va depăși bariera, ecranul care se interpune între lumea noastră și cea spirituală.

Trebuie însă parcursă scara spirituală, adică, prin liberă alegere, să ne întoarcem către Lumina Supremă a Creatorului, la stadiul la care am fost creați dintru început și să lucrăm la trezirea conștiinței celorlalți, pentru că, se spune, realizarea planului Creației nu poate fi terminat decât numai atunci când fiecare persoană de pe acest Pământ va atinge cel mai înalt nivel spiritual. Astfel, întreaga umanitate se va uni într-un singur suflet corectat independent, care este numit în cărțile sacre ale Cabalei, Adam ha Rishon.

4. CONCLUZII

Aceste trei tradiții esoterice dezvăluie realitățile pe calea spirituală, fiecare într-un limbaj propriu, datorat și conjuncturilor istorice în care fiecare dintre ele s-a dezvoltat. Tradiție esoterică (de la gr. esoterikos „pentru inițiați”) este fiecare în parte pentru că aspectele practice, eficiente, nu pot fi dezvăluite decât după anumite inițieri în inimă și după o lungă căutare interioară a unei căi spirituale, după anumite sincronicități revelatoare ale căii și maestrului. Importanța călăuzirii pe fiecare cale în parte este colosală și esențială. De fapt există o singură cale, cea a purificării, a conștientizării, a iubirii, a revelării Divinului în noi. Prin urmarea aceluiași plan am vrut să demonstrăm aceasta și să ușurăm paralelismul între cele trei tradiții. Vom menționa câteva aspecte comune celor trei tradiții: sacralitatea limbilor de bază în care se scriu, respectiv greacă veche, sanscrită, ebraică; etape comune: purificare sau curățire a trupului, minții și inimii spirituale; manifestarea faptelor de dragoste, trezirea sufletului sau

manifestarea iubirii și a fraternității; revelarea Sinelui ca etapă comună; importanța tăierii voii proprii, a călăuzirii și a abnegației; importanța lucrului spiritual în grup în toate cele trei tradiții în mănăstiri, în ashramuri sau în grupuri spirituale cabaliste; dar mai ales recunoașterea existenței unui Creator care ne oferă Grația și importanța rugăciunii și a aspirației către El.

Cum am menționat deja, am urmărit să dezvăluim asemănarea acestor trei tradiții esoterice și revelarea faptului că există o singură cale, aceea a regăsirii în Sinele nostru a Divinității, deși prin diverse metode. Însă importantă este regăsirea noastră în ceilalți și deschiderea minții către acceptarea celor care, în aparență, urmează o altă cale spirituală, toate realizate spre o renaștere spirituală colectivă.

Bibliografie

1. Carl Gustav Jung, *Psihologie și alchimie*, Ed. Humanitas, 2000.
2. Carl Gustav Jung, *Psihanaliza fenomenelor religioase*, Ed. Aropa, București, 1998.
3. Sfânta Scriptură sau Biblia
4. Filocalia vol 2, 3 și 11 , Ed. Apologeticum, București, 2005.
5. Sf. Teofan Zăvorâtul, *Sbornicul*, București, 2000.
6. Sf. Simeon Noul Teolog, *Erosurile immurilor dumnezeiești*, Iași, 2003.
7. Mărturisirea unui pelerin despre lucrarea plină de har a rugăciunii lui Iisus sau Pelerinul rus, Ed. Axis Mundi, București, 1992.
8. Patanjali, *Yoga Sutra*, Ed. Lux Sublima, București, 2007.
9. *Upanișad*, ed. Herald, București, 2006.
10. J. Krishnamurti, *Zborul vulturului*, Ed. Herald, București, 2005.
11. Rav Michael Laitman, *Kabbalah Revealed*, Canada, 2006, [www. kabbalah. info](http://www.kabbalah.info).

ARPT împreună cu Facultatea de Psihologie a Universitatii Hyperion Bucuresti, Facultatea de Psihologie a Universității Petre Andrei din Iași și cu Facultatea de Psihologie a Universității de Vest din Timișoara are onoarea de a vă invita la:

A III-A CONFERINȚĂ NAȚIONALĂ DE PSIHLOGIE UMANISTĂ ȘI TRANSPERSONALĂ

cu chemarea *Spre o Renaștere Spirituală* - București, 25, 26 Octombrie 2008.

Locul de desfășurare al conferinței la sediul Universității Hyperion, strada Popa Nan, Nr. 90 - 92.

Invitați din: România, Germania, Franța, Republica Moldova, Grecia
Propunem următoarele teme (provizorii) workshop-urilor:

- 1. Spiritualitate arhaică românească**
- 2. Cuantică și spiritualitate**
- 3. Conștiența - trezirea Sinelui**
- 4. Psihotanatologie**
- 5. Psihoterapii-studii de caz**
- 6. Dezvoltarea spirituală din perspectiva Pranandi**

Coordonatori de workshop-uri: Anca Munteanu, Mariana Caluschi, Constantin Dumitru Dulcan, Lucian Iordănescu, Emil Străinu, Iolanda Mitrofan, Ion Mânzat, Ionel Mohîrță, Maria Tănase-Mânzat, etc.

Se va organiza un târg de carte și vizionarea unor filme.

Lista Comunicarilor înscrise pentru conferință va fi afișată în săptămânile următoare pe www.arpt.ro

Cei care au înscris comunicări trebuie să trimită titlul lucrărilor în forma finală precum și un rezumat format din 100 cuvinte și un C.V. din maxim 80 cuvinte pentru a fi introdus în caietul program al conferinței.

Lucrările vor trebui trimise în forma finală pentru publicare în Jurnalul de Psihologie Transpersonală în perioada 01.07-15.09.2008, (redactate in Times New Roman, font 11).

Se vor acorda diplome de participare și credite de la Colegiul psihologilor.

Sunt invitați: psihologi (cadre didactice, cercetători, psihoterapeuți, studenți, masteranzi, doctoranzi), metafizicieni, psihiatri, neurologi, fizicieni, artiști.

Vă rugăm să transmiteți informația către toți cei care considerați că ar putea fi interesați.

Și pentru că v-am obișnuit ca la fiecare conferință să vă prezentăm ultimele noutăți apărute în sfera psihologiei vă așteptăm cu inima deschisă!

Comitetul de organizare: Ionel Mohîrță, Anca Munteanu, Ion Mânzat (președinte), Mariana Caluschi, Maria Tănase-Mânzat, Livia Mohîrță, Iulian Negulescu, Ilie Marinescu, Eugen Popa, Lăcrămioara Mocanu, George Niță.

mohirta@tanatopsihologie.ro
marion_arpt@yahoo.com
tel. 0722285211